

VASTUULLISUUS- RAPORTTI 2013

”KONEEN VUOKRAAMINEN ON OLENNAISESTI KESTÄVÄMPI RATKAISU VERRATTUNA OMISTAMISEEN. VUOKRAUS ON SEKÄ KUSTANNUS- ETTÄ EKOTEHOKASTA.

RAMIRENT HALUAA OLLA VASTUULLISUUDEN ESIKUVA KOKO KONEVUOKRAUKSEN TOIMIALALLE. TAVOITTEEN SAAVUTTAMISEKSI PANOSTIMME VUONNA 2013 KONSERNINLAAJUISEN VASTUULLISUUSSTRATEGIAN KEHITTÄMISEEN.

TÄSSÄ RAPORTISSA PURAMME SIDOSRYHMILLEMME JA RAMIRENTIN LIIKETOIMINNALLE TÄRKEIMPIÄ VASTUULLISUUSAIHEITA VUODEN VARRELTA.”

4	RAMIRENT LYHYESTI	18	MORE THAN MACHINES
6	TOIMITUSJOHTAJAN HAASTATTELU	22	TAVOITTEENA NOLLA TAPATURMAA
8	VASTUULLISUUSSTRATEGIA	26	YMPÄRISTÖYSTÄVÄLLISIÄ RATKAISUJA
10	VASTUULLISUUDEN VIITEKEHYS	30	KESTÄVÄ, KANNATTAVA KASVU
12	VASTUULLISUUDEN TRENDIT	32	VASTUULLISUUDEN JOHTAMINEN JA LAADUNHALLINTA
14	SIDOSRYHMÄMME	35	RIIPPUMATON VARMENNUSRAPORTTI
16	KESKEISIMMÄT VASTUULLISUUSTEEMAT	36	GRI-INDEKSI

RAMIRENT

LAAJUUS: Vastuullisuusraportointimme perustuu Ramirentille ja sidosryhmillemme tärkeimpien vastuullisuusteemojen tunnistamiseen. Raportissa korostuvat konevuokrausliiketoiminnan ominaispiirteet, ja raportti nostaa esille sekä pysyviä vastuullisuuden elementtejä että uusia aiheita.

KATTAVUUS: Ramirent-konserni koostuu toimintasegmenteistä, jotka ovat Suomi, Ruotsi, Norja, Tanska, Europe East ja Europe Central. Tämä vastuullisuusraportti kattaa koko Ramirent-konsernin liiketoiminnan, ellei tiettyjen lukujen yhteydessä toisin mainita.

RAPORTOINTIKAUSI: Raportointikausi on kalenterivuosi 2013. Ramirent raportoi vastuullisuustyöstään vuosittain.

OHJEISTO JA VARMENNUS: Tämä raportti sisältää GRI G4 -yhteiskuntavastuun raportointiohjeiston perussisältöä. G4 kannustaa organisaatioita tarjoamaan tärkeää tietoa organisaation merkittävimmistä vastuullisuuteen liittyvistä teemoista. Raportoitu perussisältö on listattu GRI-sisältöindeksissä tämän raportin lopussa. Ramirentin taloudellisen, sosiaalisen ja ympäristövastuun numeeriset tiedot englanninkielisessä Vastuullisuusraportissa 2013 on varmentanut PricewaterhouseCoopers Oy, ja suomenkielisille tiedoille on tehty vastaavuustarkistus. Varmennusraportti on raportin sivulla 35.

VAHVUUTEMME

- Kiinnostavat markkinat – rakenteellisia kasvutekijöitä ja potentiaalia suhdannetilanteen elpymiseen
- Johtoasema – markkinajohtaja 7/10 toimintamaassa
- Vahva pohja – keskimääräistä parempi kannattavuus, tasapainotettu riskitaso ja jatkuvasti korkeatasoisempaa toimintaa
- Kasvupotentiaali – viiden kohdan kasvustrategia, jolla muutamme vahvan asemamme rahaksi
- Vahva talous – alansa paras tuottavuus ja vipuvaikutus, jolla rahoitetaan kasvua, kasvatetaan oman pääoman tuottoa ja parannetaan osinkoja
- Todistetusti vahvaa johtamista – kokenut johto on uudistanut yritystä vuodesta 2008

TAVOITTEEMME

- ✓ Oman pääoman tuotto 18 prosenttia yli suhdanteen
- ✓ Nettovelan suhde käyttökatteeseen (EBITDA) tilikauden lopussa alle 1,6x
- ✓ Osinko vähintään 40 % nettotuloksesta
- ✓ EBITA-liiketulosprosentti 17 vuoden 2016 loppuun mennessä

MISSIO

Yksinkertaistamme liiketoimintaa toimittamalla dynaamisia vuokrausratkaisuja.

VISIO

Tavoitteenamme on olla Euroopan johtava ja edistyksellisin konevuokrausalan yritys sekä menestyvän liiketoiminnan ja asiakaspalvelun esimerkkiyritys.

ARVOT – PÄIVITTÄISEN PÄÄTÖKSENTEKOMME OHJENUORA

AVOIN

Olemme avoimia ja rehellisiä toisiamme, asiakkaitamme ja yritystämme kohtaan.

KEHITTYVÄ

Olemme eteenpäin suuntautuneita, innovatiivisia ja luovia. Hyödynnämme kokemustamme ja taitojamme kaikessa toiminnassamme.

SITOUTUNUT

Sitoutuminen työhön ja välittäminen näkyvät ammattimaisena asenteena toimeksiannosta ratkaisun löytämiseen asti.

BRÄNDILUPAUS

MORE THAN MACHINES

ME NÄYMME MARKKINOILLA

5

Ramirent on muutakin kuin koneita. Yksinkertaistamme asiakkaidemme liiketoimintaatoimittamalla dynaamisia vuokrausratkaisuja.

Valikoimamme kattaa kaiken yksittäisistä laitteista aina laadukkaisiin palveluihin sekä tuottavuuttanne tehostaviin kattaviin vuokrausratkaisuihin saakka.

Asiantuntemuksemme näkyy siinä, että osaamme räätälöidä ratkaisut juuri teidän tarpeisiinne, jolloin voitte keskittyä paremmin ydinliiketoimintaanne.

TOIMITUSJOHTAJAN HAASTATTELU

6

Toimitusjohtaja Magnus Rosén kertoo Ramirentin vuoden 2013 vastuullisuustyöstä ja tulevista näkymistä.

1. RAMIRENT LOI UUDEN VASTUULLISUUS-STRATEGIAN, JOKA OTETAAN KÄYTTÖÖN VUONNA 2014. MITEN VASTUULLISUUSSTRATEGIA LINKITTYY RAMIRENTIN LIKETOIMINTA-STRATEGIAAN?

Koneiden ja laitteiden vuokraaminen on lähtökohtaisesti kestävä. Ratkaisuihimme yhdistyvät kustannustehokkuus, ympäristöystävällisyys ja turvallisuus. Yksittäisen koneen sijaan tarjoamme asiakkaalle mielellämme laajempia, lisäarvoa tuottavia ratkaisuja ja palveluja. Ne pohjautuvat asiantuntemukseemme ja kokemukseemme eri toimialoista ja erilaisten asiakkaiden tarpeista. Kattavan portfoliomme avulla autamme asiakkaitamme lisäämään tuottavuutta, turvallisuutta ja ekotehokkuutta. Räättälöimme ratkaisumme aina asiakkaan tarpeiden mukaisesti.

Tavoitteemme on toimia esimerkkinä konevuokraus-toimialalla, myös vastuullisuudessa. Olemme valinneet neljä painopistealuetta ohjaamaan työtämme: Haluamme vahvistaa kulttuuria, jossa asiakkaan tarpeiden ymmärtäminen on keskiössä. Lisäksi haluamme kehittää työntekijöidemme osaamista ja kasvaa asiantuntijayritykseksi. Näin kehitymme entistä osaavammaksi ja houkuttelevammaksi kumppaniksi asiakkaillemme. Haluamme myös olla vastuulliseen toimintatapaan sitoutunut yritys. Nostamme muun muassa tasa-arvokysymykset keskusteluun ja tarjoamme nuorille työharjoittelumahdollisuuksia.

Haluan henkilökohtaisesti korostaa terveyttä ja turvallisuutta, joka on kolmas painopistealueemme. Sekä oman henkilöstömme että asiakkaidemme turvallisuus on meille erityisen tärkeää. Lisäksi haluamme olla ympäristöystävällisiä omassa toiminnassamme ja auttaa asiakkaitamme vähentämään ympäristövaikutuksia. Neljäs painopistealueemme on

olla entistä proaktiivisempi asiakkaidemme tarpeiden suhteen. Tämä tavoite nivoutuu asiakas etusijalle -ajatteluun, joka on yksi liiketoimintastrategiamme painopistealueista.

2. MITKÄ OVAT MERKITTÄVIMMÄT RAMIRENTIN LIIKETOIMINTAAN VAIKUTTAVAT TRENDIT?

Yhä useammat yritykset haluavat keskittyä ydinliiketoimintaansa ja keventää taseitaan. Kalustonhallinnan ulkoistamispalvelumme herättää markkinoilla koko ajan enemmän kiinnostusta. Antamalla konevuokrausyrityksille enemmän vastuuta ja hankkimalla kokonaisratkaisuja asiakkaat voivat lisäksi vähentää

”Ratkaisuissamme yhdistyvät kustannustehokkuus, ympäristöystävällisyys ja turvallisuus.”

alihankkijoiden määrää. Vuokraaminen on myös luontaisesti ympäristöystävällinen valinta, sillä laitteiden ja koneiden jakaminen muiden käyttäjien kanssa pienentää ympäristökuormaa.

Muita konevuokraustoimialaan merkittävästi vaikuttavia trendejä ovat kiihtyvä kaupungistuminen, ikääntyvä väestö, kiristyvät energiatehokkuusvaatimukset ja teknologiset läpimurrot. Myös kasvavat turvallisuusvaatimukset luovat meille liiketoimintamahdollisuuksia.

3. MITKÄ OLIVAT VASTUULLISUUSTYÖN ERITYISET PAINOPISTEALUEET VUONNA 2013?

Jatkoimme vastuullisuuden johtamisen konserninlaajuista kehittämistä ja määrittelimme uudelleen Ramirentille olennaiset vastuullisuusteemat. Ha-

luamme selkeän yhteisen näkemyksen siitä, miten Ramirentistä tulee entistä vastuullisempi yritys. Kehitimme konsernille vastuullisuusstrategian ja vastuullisuuden viitekehyksen ja selkeytimme tavoitteiden toteutumisen mittaamista ja seurantaa.

Nostimme myös vastuullisuusraportointimme uudelle tasolle, kun PricewaterhouseCoopers Oy suoritti tälle raportille rajoitetun varmennuksen. Ulkopuolisen tahon arviointi auttaa meitä kehittämään vastuullisuuden johtamista ja raportointia edelleen. Samalla arviointi on selkeä osoitus sitoumuksestamme toiminnan jatkuvaan parantamiseen.

Vahvistimme myös turvallisuuden ja työterveyden johtamista nimittämällä henkilöstöhallinnosta, turvallisuudesta ja työterveydestä vastaavan johtajan konsernin johtoryhmään. Lisäsimme myös vuokrausratkaisujemme turvallisuuteen ja ekotehokkuuteen liittyviä ominaisuuksia ja panostimme työntekijöidemme koulutukseen terveyden, turvallisuuden ja asiakaspalvelun osa-alueilla.

4. MITEN RAMIRENT JATKAA VASTUULLISUUSTYÖTÄ VUONNA 2014?

Seuraavaksi tehtävämme on varmistaa, että jokainen ramirentiläinen ymmärtää, miten oma, jokapäiväinen työ liittyy yhteisiin vastuullisuustavoitteisiimme. Jatkamme myös konsernitason tavoiteasetannan ja tavoitteiden seurannan kehittämistä ja yhtenäistämme toimintamalliamme. Samalla teemme päivittäistä työtämme turvallisesti, eettisesti ja ympäristönäkökohdat huomioiden ja kehitämme uusia, kestäviä ratkaisuja asiakkaillemme.

Panostamme myös uusien osaajien houkuttelemiseen Ramirentille ja koko henkilöstömme asiantuntemuksen ja osaamisen hyödyntämiseen. Koulutamme esimerkiksi työntekijöitämme ja nostamme konevuokraustoimialan rekrytointihaasteet ja tasa-arvokysymykset keskusteluun.

Lue lisää Ramirentin vuodesta 2013 Vuosikertomuksestamme.

RAMIRENTIN VASTUULLISUUSSTRATEGIA

8

Haluamme olla vastuullisuuden esikuva koko konevuokrauksen toimialalle.

Vastuullisuus on Ramirentin keskeinen menestystekijä pyrkiessämme kohti strategisia liiketoimintatavoitteitamme, joita ovat asiakas etusijalle -ajattelu, kestävä ja kannattava kasvu, yhtenäisen Ramirent-toimintamallin vahvistaminen ja tasapainoisen liiketoimintaportfolion varmistaminen. Vastuullinen yhteistyö laite- ja palveluntoimittajien kanssa auttaa Ramirentiä tarjoamaan asiakkaille ensiluokkaisen asiakaskokemuksen sekä kestäviä, korkean lisäarvon ratkaisuja. Näin Ramirent tuottaa arvoa osakkeenomistajille ja yhteisöille, joissa se toimii.

RAMIRENTIN VASTUULLISUUSSTRATEGIA

VASTUULLISUUS-STRATEGIA

Vastuullisuus on Ramirentin keskeinen menestystekijä pyrkiessämme kohti strategisia liiketoimintatavoitteitamme. Vastuullinen yhteistyö laite- ja palveluntoimittajien kanssa auttaa Ramirentiä tarjoamaan asiakkaille ensiluokkaisen asiakaskokemuksen sekä kestäviä, korkean lisäarvon ratkaisuja. Näin Ramirent tuottaa arvoa osakkeenomistajille ja yhteisöille, joissa se toimii.

TAPAMME TOTEUTTAA VASTUULLISUUSSTRATEGIAAMME

Vastuullisuuden neljä keskeistä osa-aluetta tukevat Ramirentin liiketoimintastrategiaa:

- **PROAKTIIVISEMPI:**
Vastuullisia ratkaisuja asiakkaille
- **OSAAVAMPI:**
Asiantuntijayritys
- **TURVALLISEMPI JA YMPÄRISTÖYSTÄVÄLLISEMPI:**
Terveys, turvallisuus & ympäristövaikutuksemme
- **VASTUULLISEEN TOIMINTATAPAAN SITOUTUNUT YRITYS:**
Vastuullisuustyömme perusta

VASTUULLISUUS-VISIO

Ramirent haluaa olla vastuullisuuden esikuva koko konevuokrauksen toimialalle.

VUOSI 2013: VASTUULLISUUDEN YDIN KITEYTYY

Vuonna 2013 panostimme koko konsernin kattavan vastuullisuusstrategian kehittämiseen ja määritimme vastuullisuustavoitteet vuodelle 2014.

Ramirent on tehnyt jo pitkään työtä erilaisten vastuullisuusteemojen, kuten turvallisuuden ja laadun, parissa. Ensimmäisen itsenäisen vastuullisuusraportin julkaisimme vuodelta 2012. Vuonna 2013 loimme uuden vastuullisuusstrategian, jonka tavoitteena on vahvistaa yhteistä näkemystämme vastuullisesta toiminnasta. Strategiatyöpajat kokosivat yhteen vastuullisuusasiantuntijoita henkilöstöhallinto-, laatu ja ympäristö-, kalustonhallinta- ja hankinta-osastoilta kaikista toimintamaistamme sekä Ramirent-konsernin johtoryhmästä. Sidosryhmänäkökulman määrittelyssä hyödynsimme asiakastyöstä saamaamme kokemusta.

Ramirentin vastuullisuustyön lähtökohtana on aina ollut sidosryhmillemme ja Ramirentin liiketoiminnalle

tärkeiden teemojen tunnistaminen. Keskeisten vastuullisuusteemojen olennaisuusanalyysi toimi pohjana myös vastuullisuusstrategiatyöllemme. Analyysi toteutettiin parhaita kansainvälisiä käytäntöjä ja Global Reporting Initiative (GRI) -ohjeistoa noudattaen. Vuonna 2013 otimme merkittävän askeleen kohti laajempaa GRI-raportointia. Tärkeimmät vastuullisuusteemat on esitetty seuraavassa olennaisuusmatriisissa.

Haluamme varmistaa, että sekä Ramirentin työntekijät että ulkoiset sidosryhmät ymmärtävät, miten vastuullisuusstrategian tavoitteet toteutuvat käytännössä. Kehitimme vastuullisuuden viitekehyksen ohjaamaan työtämme sekä määrittelimme vastuullisuuden tavoitteet ja avainmittarit.

VASTUULLISUUDEN VIITEKEHYS OHJAA KÄYTÄNNÖN TYÖTÄ

Vastuullisuusstrategiamme rakentuu neljälle keskeiselle tavoitteelle: haluamme olla proaktiivisempi, osaavampi, turvallisempi ja ympäristöystävällisempi sekä vastuulliseen toimintatapaan sitoutunut yritys. Vastuullisuuden viitekehys vie nämä tavoitteet käytännön tasolle ja ohjaa Ramirentin työntekijöitä kohti yhteistä päämäärää. Viitekehys viestittää keskeiset tavoitteemme myös yhtiön ulkopuolisille sidosryhmille.

1. PROAKTIIVISEMPI: VASTUULLISIA RATKAISUJA ASIAKKAILLE

Asiakas etusijalle -ajattelu on yksi Ramirentin strategisista liiketoimintaperiaatteista. Kehitämme jatkuvasti ratkaisuja, jotka yksinkertaistavat asiakkaiden liiketoimintaa sekä auttavat asiakkaita parantamaan tuottavuutta ja keskittymään ydinliiketoimintaansa. Pyrimme ymmärtämään paitsi asiakkaidemme myös heidän asiakkaidensa liiketoimintaa ja tarpeita. Ramirentin tuotteet, palvelut ja ratkaisut auttavat asiakkaita myös vähentämään toimintansa ympäristövaikutuksia.

2. OSAAVAMPI: ASiantuntijayritys

Ramirent tarjoaa enemmän kuin pelkkiä koneita ja laitteita. Toimintamme perustuu asiantuntemukseen – osaaviin työntekijöihin, jotka ymmärtävät asiakkaan liiketoimintaa. Ramirentin henkilöstö muuttaa vastuullisuusstrategiamme sanoista teoiksi. Haluamme olla haluttu työnantaja, joka tarjoaa kiinnostavan työympäristön ja kehittymismahdollisuuksia. Kartoitamme ja kehitämme henkilöstömme osaamista, ja oikeudenmukainen palkitseminen on meille tärkeää. Olemme myös sitoutuneet toimintamme laadun jatkuvaan parantamiseen.

3. TURVALLISEMPI JA YMPÄRISTÖYSTÄVÄLLISEMPI: TERVEYS, TURVALLISUUS & YMPÄRISTÖVAIKUTUKSEMME

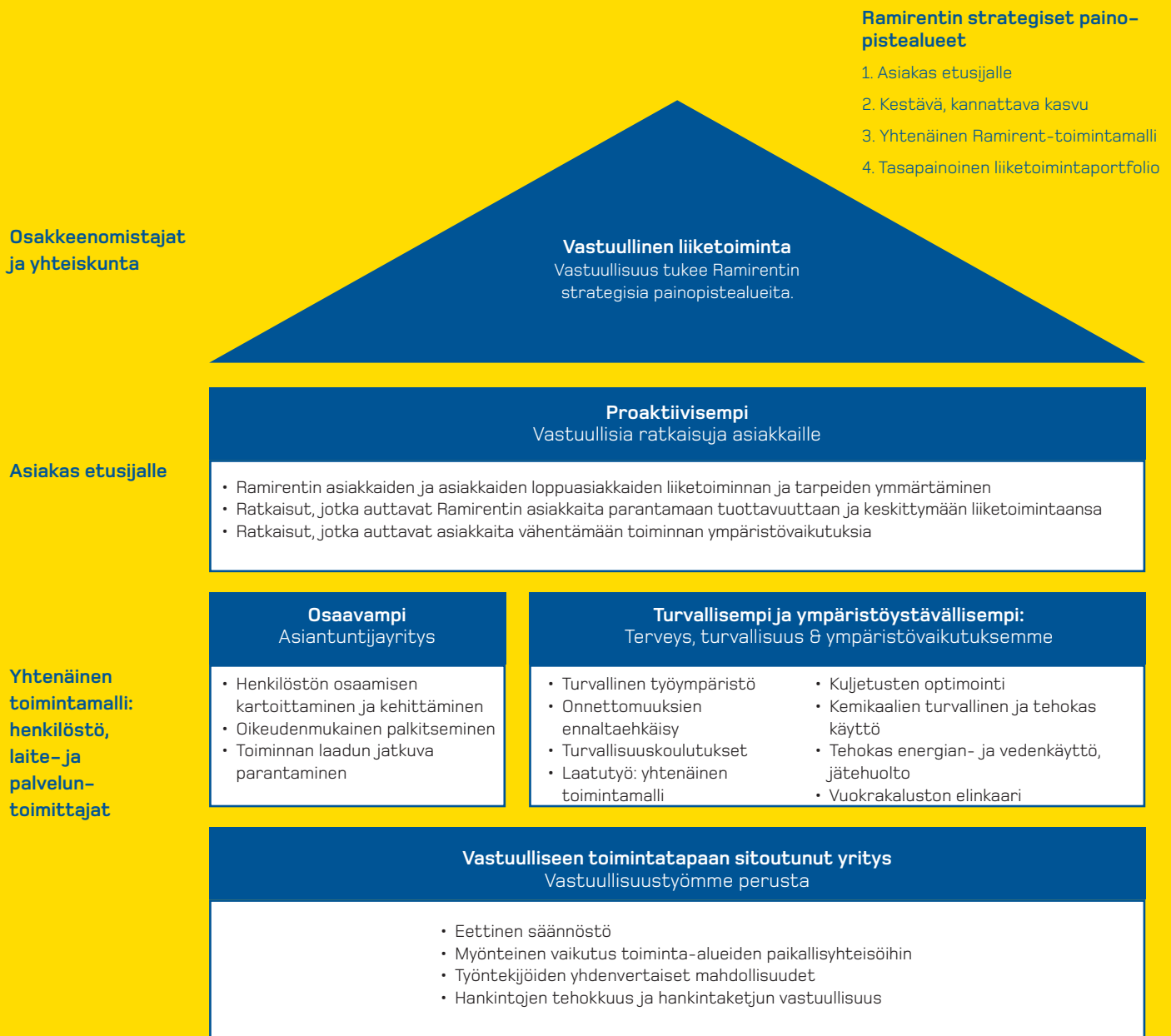
Keskittymällä turvallisuuden ja energiatehokkuuden parantamiseen sekä omien ympäristövaikutustemme vähentämiseen ohjaamme konevuokrausmarkkinoita kestävämpään suuntaan.

Ramirentin tavoitteena on nolla tapaturmaa. Haluamme tarjota turvallisen työympäristön niin asiakkaille, henkilöstölle kuin laite- ja palveluntoimittajille. Panostamme erityisesti turvallisuuskoulutuksiin ja onnettomuuksien ennaltaehkäisyyn. Laatutyömme tavoitteena on luoda yhtenäinen toimintamalli ja vakiinnuttaa se käyttöön koko konsernissa.

Minimoimme toimintamme ympäristövaikutukset ja autamme myös asiakkaitamme vähentämään ympäristökuormitusta. Tyypilliset toimenpiteet liittyvät kuljetusten optimointiin, kemikaalien turvalliseen ja tehokkaaseen käyttöön sekä energiatehokkuuden ja veden käytön parantamiseen. Lisäksi pyrimme vähentämään kaatopaikkajätteen nollaan ja huomiomaan vuokratkaluston koko elinkaaren.

4. VASTUULLISEEN TOIMINTATAPAAN SITOUTUNUT YRITYS: VASTUULLISUUSTYÖMME PERUSTA

Vastuullisuus luo vahvan perustan kaikelle työllemme. Noudatamme toiminnassamme eettistä säännöstöämme, ja pyrimme vahvistamaan samaa toimintatapaa myös sidosryhmiemme keskuudessa. Haluamme saada aikaan myönteisiä muutoksia toiminta-alueidemme paikallisyhteisöissä. Haluamme myös lisätä keskustelua osaavan työvoiman saatavuuden haasteista ja tasa-arvokysymyksistä konevuokraustoimialalla. Tarjoamme yhtäläiset mahdollisuudet kaikille työntekijöille. Lisäksi kiinnitämme huomiota hankintojen tehokkuuteen ja hankintaketjun vastuullisuuteen.

2014 ALKAEN: VASTUULLISUUSSTRATEGIA SANOISTA TEOIKSI

Kehitämme ja vahvistamme jatkuvasti Ramirent-toimintamallia, yhteistä tapaamme toimia. Kehitämme myös vastuullisuuden johtamista ja raportointia. Vuodesta 2014 alkaen:

- Otamme käyttöön konserninlaajuisen vastuullisuusstrategian
- Lisäämme vastuullisuusdatan keruuta
- Jaamme ja otamme käyttöön hyviä käytäntöjä eri toimintamaissa
- Seuraamme edistymistämme ja raportoimme siitä

-> Lisätietoja vastuullisuuden johtamisesta Ramirentissa on sivulla 32.

RAMIRENTIIN VAIKUTTAVAT VASTUULLISUUDEN TRENDIT

12

Tärkein toimintamarkkinamme Eurooppa alkaa vähitellen toipua talouskriisistä. Ihmiset ja valtiot tarvitsevat teollista toimintaa, ja yritysten on reagoitava nopeasti suhdannevaihteluihin. Samaan aikaan maanosamme on keskellä merkittävää rakennemuutosta: Kiihtyvä kaupungistuminen ja väestön ikääntyminen sekä muut väestörakenteen muutokset vaikuttavat rakennusalaan ja työvoiman saatavuuteen. Energiatehokkuusvaatimukset kiristyvät, ja teknologia tuo merkittäviä muutoksia arkeemme. Nämä trendit vaikuttavat myös Ramirentin liiketoimintaan, ja niiden merkitys korostuu tulevaisuudessa.

1. KALUSTON ULKOISTAMINEN

Ramirentin nykyiset ja potentiaaliset asiakkaat haluavat keskittyä ydinliiketoimintaansa ja keventää taseitaan. Vuokrausyrityksille annetaan laajempaa vastuuta, ja vaatimukset kaluston oikea-aikaisen toimituksen, ylläpidon ja käytön suhteen lisääntyvät. Pohjoismaissa on markkina-alueidemme korkein konevuokrauksen penetraatioaste. Se on kuitenkin alhainen verrattuna kehittyneempiin markkinoihin kuten Isoon-Britanniaan. Keski- ja Itä-Euroopassa vuokrausmarkkinat ovat vielä kehittymässä, mikä tarjoaa Ramirentille merkittäviä kasvumahdollisuuksia. Samaan aikaan teollisuusyritykset pyrkivät luopumaan rakennuskoneisiin ja laitteisiin liittyvistä toiminnoista. Julkisella sektorilla konevuokrauksen penetraatioaste on vielä alhainen. Pitkällä aikavälillä tullaan tarvitsemaan esimerkiksi väliaikaisia tilaratkaisuja rakennushankkeisiin.

Ramirentin Dynamic Rental Solutions™ -ratkaisut on räätälöity erilaisten asiakkaiden tarpeisiin. Asiakkaalle lisäarvoa tuottavat ratkaisut tarjotaan usein avaimet käteen -toimituksena. Laaja tuote ja palveluvalikoimamme yhdistettynä ratkaisukeskeiseen lähestymistapaamme antaa meille mahdollisuuden jakaa kerryttämäämme osaamista sekä asiakkaillemme että heidän asiakkailleen.

2. VÄESTÖRAKENTEEN MUUTOS

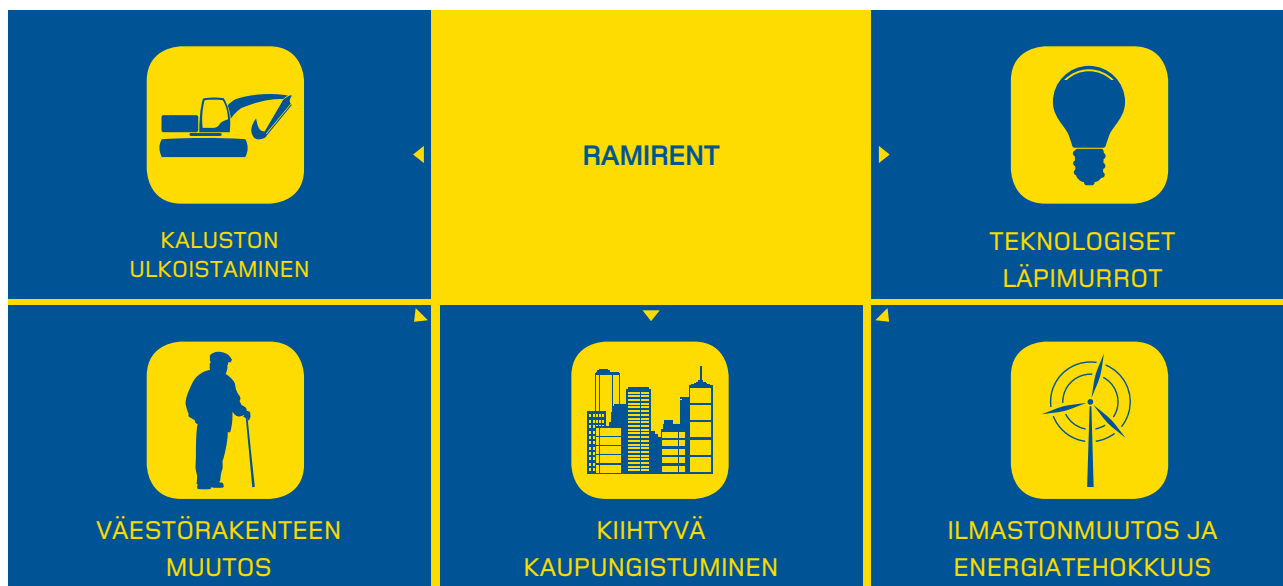
Muuttuva väestörakenne aiheuttaa suuria haasteita kaikissa Ramirentin toimintamaissa. Pidentynyt elinajanodote ja alhainen syntyvyys heijastuvat asunomarkkinoihin ja asumismuotoihin. Suurin osa ikääntyvistä ihmisistä haluaa asua tutussa ympäristössä mahdollisimman itsenäisesti. Samaan aikaan valtiot

pyrkivät vähentämään hoitokuluja. Tämä luo kysyntää uusille ratkaisuille asuinrakentamisessa ja muussa rakentamisessa sekä julkisen ja yksityisen sektorin korjausrakentamisessa.

Väestörakenteen muutos vaikuttaa myös työvoiman tarjontaan. Nuorten kutistuvan osuuden vuoksi osaavien työntekijöiden löytäminen ja sitouttaminen yritykseen sekä panostaminen henkilöstön hyvinvointiin, terveyteen ja turvallisuuteen on entistä tärkeämpää. Haluamme palkata lahjakkaita ja yrittäjähenkisiä työntekijöitä ja varmistaa, että he viihtyvät ja tuntevat olonsa turvallisiksi ja innostuneeksi. Tarvitsemme valmiuksiltaan ja taustoiltaan erilaisia osaajia erilaisiin tehtäviin: toimipisteisiin, rakennuskohteisiin ja toimistotyöhön. Suurten ikäluokkien siirtyessä eläkkeelle Ramirentin on myös pyrittävä estämään hiljaisen tiedon katoaminen.

3. KIIHTYVÄ KAUPUNGISTUMINEN

Väestön keskittyminen pääkaupunkeihin ja kasvukeskuksiin lisää rakentamista ja luo kasvavaa tarvetta Ramirentin ratkaisuille. Asuinalueiden, palveluiden ja työpaikkojen on oltava helposti saavutettavissa, mikä vaikuttaa kaupunkisuunnitteluun ja lisää rakentamisen sektoreiden kysyntää asuin- ja liikerakentamisesta korjaus- ja infrarakentamiseen. Samaan aikaan työtapamme muuttuu: siirtyminen teollisesta työstä tietö- ja palvelutyöhön jatkuu, ja monet työpaikat eivät ole enää sidottuja tiettyyn paikkaan tai aikaan. Asumisen ja työtapojen muutoksen myötä korjausrakentamisen tarve kasvaa. Vanhojen rakennusten ja infrastruktuurin on vastattava uusia tarpeita.

4. ILMASTONMUUTOS JA ENERGIAEHOJKUUS

Asiakkaamme reagoivat tiukentuvaan ympäristölainsäädäntöön ja pyrkivät saavuttamaan vapaaehtoiset ympäristötavoitteensa. Euroopan unionin pää-tavoitteena vuoteen 2030 mennessä on vähentää kasvihuonekaasupäästöjen määrää 40 prosenttia vuoden 1990 tasoon verrattuna ja nostaa uusiutuvan energian osuus 27 prosenttiin. Noin 40 prosenttia Euroopan energiankulutuksesta ja hiilidioksidipäästöistä aiheutuu rakentamisesta. Ramirent voi erottautua kilpailijoista tarjoamalla ympäristöystävällisiä ratkaisuja ja tuotteita.

Korjausrakentamisen kysyntää lisää myös ikääntyvä rakennuskanta, tarve parantaa energiatehokkuutta ja tilojen käyttöä, rakennusten käyttötarkoituksen muutokset sekä julkisivujen kunto. Julkisella sektorilla kosteus- ja homevauriot lisäävät korjausten tarvetta. Kaupunkirakenne muuttuu tiheämmäksi, ja joukkoliikennettä on kehitettävä, mikä luo mahdollisuuksia rakennussektorille. Lisäksi tuulivoimapais-tojen ja niihin liittyvän infrastruktuurin sekä muiden uusien energiantuotantolaitosten lisärakentaminen tarjoaa pitkän aikavälin kasvunäkymiä.

5. TEKNOLOGISET LÄPIMURROT

Toisiinsa linkittyvät teknologiset ratkaisut mullis-tavat liiketoimintaa ja tarjoavat Ramirentille uusia

mahdollisuuksia kehittää asiakkaiden toiminnan vastuullisuutta, turvallisuutta ja ympäristöystävelli-syyttä. Teknologinen kehitys vaikuttaa myös tapaan, jolla rakennus- ja energiateollisuuden yritykset suunnittelevat projektejaan. Asiakassegmentointi luo perustan tavallemme palvella erilaisia asiakkaita. Ramirent-toimintamallin käyttöönotto yhdenmu-kaistaa työskentelyä ja helpottaa tiedon jakamista yrityksen sisällä. Asiakasyhteistyö ja keskinäinen oppiminen helpottuu edelleen teknologian ja räätä-löityjen Dynamic Rental Solutions™ -ratkaisujemme avulla.

Kohtaamme päivittäin tuhansia ihmisiä yhteisöissä, joissa toimimme.

ASIAKKAAT: Palvelemme noin 200 000 asiakasta 300 toimipisteessä 10 maassa. Jokainen kontakti on meille arvokas: koulutamme ja opastamme asiakkaita vuokratkaluston käytössä ja saamme palautetta kalustomme toimivuudesta ja turvallisuudesta. Teemme säännöllisesti asiakastytytyväisyyskyselyjä sekä kehitämme työtämme ja prosessejamme palvellaksemme asiakkaitamme entistä paremmin. Tavoitteenamme on kestävä, kannattava kasvu, jota ohjaa asiakaslähtöisyys. Vuonna 2013 toteutimme tärkeimmille asiakasryhmillemme verkossa laajan asiakaskyselyn. Kartoitimme palvelukokemuksen tärkeimmät kohtaamispisteet, jotta voisimme tarjota asiakasryhmillemme heidän tarpeisiinsa räätälöityä palvelua.

HENKILÖSTÖ: Osaava ja motivoitunut henkilöstö on keskeinen voimavara strategisten tavoitteidemme saavuttamisessa. Henkilöstön turvallisuus ja osaamisen kehittäminen ovat tärkeitä painopistealueita. Joka-vuotisen Rami Ear -henkilöstökyselyn mukaan henkilöstömme on erittäin sitoutunut työhönsä Ramirentillä. Työtyytyväisyystulokset ovat parantuneet selvästi viime vuosina, ja ne ylittävät eurooppalaisen vertailuryhmän tulokset selkeästi.

SIJOITTAJAT JA OSAKKEENOMISTAJAT: Olemme tasapainottaneet liiketoimintamme riskitasoa ja tehostaneet toimintaamme merkittävästi, ja keskitymme jälleen kasvustrategiaan. Tavoitteenamme on generoida hyvää tuottoa osakkeenomistajille ylläpitämällä samalla taloudellista vakautta. Noudatamme kaikessa toiminnassamme hyvän hallintotavan (Corporate Governance) ja riskienhallinnan periaatteita.

LAITE- JA PALVELUNTOIMITTAJAT: Kaluston huippulaatu on meille ensiarvoisen tärkeää. Ramirent ottaa tarkasti huomioon asiakkaiden tarpeet kaikissa 10 toimintamaassa. Tarjoamamme koneet ja laitteet edustavat johtavia tuotemerkkejä, jotka noudattavat paikallisia ja kansainvälisiä standardeja ja määräyksiä, ja jotka tarjoavat luotettavia ja korkeatasoisia korjaus- ja huoltopalveluja. Turvalliset ja ympäristön kannalta vastuulliset ratkaisut ovat myös tärkeä laitetoimittajien ja tuotteiden valintaperuste. Kone- ja laitetoimittajien lisäksi Ramirentin toimittajaportfoliossa on lukuisia muita toimittajia, joilta hankitaan muun muassa kuljetuksia ja erilaisia palveluja.

PAIKALLISYHTEISÖT: Liiketoimintamallimme on hajautettu, mutta toimintaa koordinoidaan konsernitasolla synergiaetujen saavuttamiseksi sekä sisäisen vertailun ja tulosten mittauksen helpottamiseksi. Toimipisteemme palvelevat paikallisia asiakkaita ja toimivat tiiviissä yhteistyössä paikallisten viranomaisten, yhteisöjen ja yhteiskunnan kanssa. Työllistämme 10 toimintamaassamme 2 600 ihmistä. Luomme liiketoimintamahdollisuuksia myös laite- ja palveluntoimittajillemme sekä heidän kumppaneilleen.

TOIMIALAJÄRJESTÖT: Yhdessä muiden alan yritysten kanssa Ramirent kehittää konevuokrausalan vastuullisuutta. Ramirent on aktiivinen jäsen Euroopan kone- ja laitevuokrausjärjestö ERA:ssa (European Rental Association) ja sen vuoden 2013 lopussa uudelleen vakiinnutetussa vastuullisuuskomiteassa. Turvallisuus- ja vastuullisuuskomitean tärkein tehtävä on määritellä parhaat ja turvallisimmat käytännöt tuoteryhmittäin.

MUUT SIDOSRYHMÄT: Muita tärkeitä sidosryhmiä ovat esimerkiksi media, julkisen sektorin organisaatiot, oppilaitokset, viranomaiset, päättäjät ja kansalaisjärjestöt.

RAMIRENT KÄYTTÄÄ LUOTETTUJA TOIMITTAJIA

Ramirent-konsernin hankintaprosessiin kuuluu, että vastuullisuuteen liittyvät kriteerit otetaan huomioon hankintoja tehtäessä. Tällä pyritään varmistamaan, että toimittajamme täyttävät Ramirentin korkeat standardit ja vaatimukset (esim. laatu- ja ympäristösertifioinnit). Tulevaisuudessa Ramirentin hankintafunktio tulee keskittymään entistä enemmän turvallisuus- ja ympäristöasioihin Ramirentin vastuullisuusstrategian mukaisesti.

Teemme yhteistyötä laite- ja palvelutoimittajien kanssa Suomessa, Ruotsissa, Norjassa, Tanskassa, Virossa, Latviassa, Liettuassa, Puolassa, Tšekin tasavallassa ja Slovakiassa. Toimittajien pienempi määrä lisäisi kustannustehokkuutta ja helpottaisi toimitusketjun vastuullisuuden hallintaa. Siksi toimittajien vähentäminen on Ramirentille strateginen tavoite. Esimerkiksi vuonna 2013 kävimme läpi kemikaalitoimittajamme tavoitteenamme valita ympäristölle vähiten haittaa aiheuttava vaihtoehto ja vähentää käytettävien kemikaalien määrää. Pyrimme siihen, että tulevaisuudessa kemikaalitoimittajien lisäksi myös muut toimittajamme antaisivat meille tiedot ympäristöystävällisimmästä ja turvallisimmasta tuotevaihtoehdostaan. Esimerkiksi Ruotsissa tämä käytäntö on yleinen jo nyt.

KESKEISIMMÄT VASTUULLISUUSTEEMAT

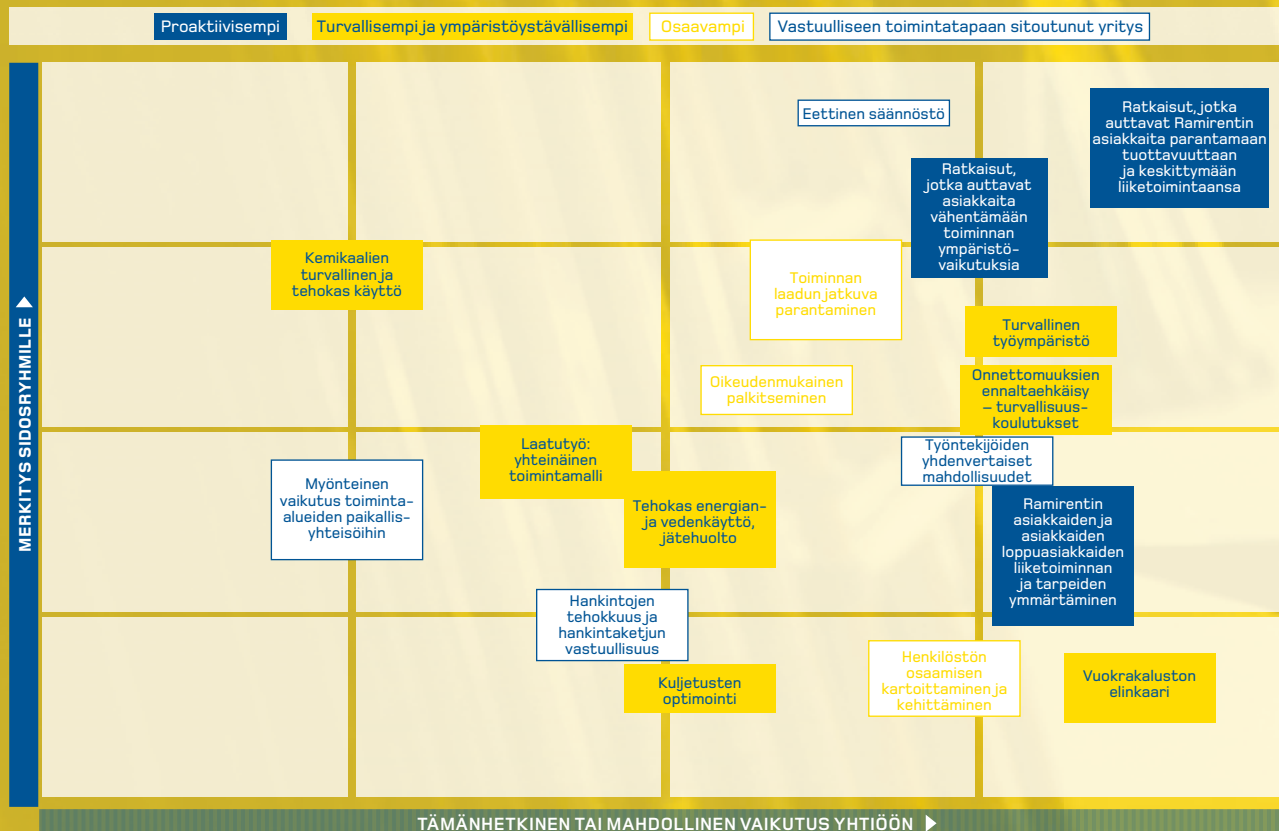
16

Ramirentin vastuullisuustyön lähtökohtana on aina ollut sidosryhmillemme ja Ramirentin liiketoiminnalle tärkeiden teemojen tunnistaminen. Keskeisten vastuullisuusteemojen olennaisuusanalyysi toimi pohjana myös vastuullisuusstrategiaa luodessamme. Tärkeimmät vastuullisuusteemat on esitetty seuraavassa olennaisuusmatriisissa. Se antaa kuvan teemojen tämänhetkisistä tai mahdollisista vaikutuksista liiketoimintaamme sekä teemojen merkityksestä sidosryhmillemme.

Konevuokrausalan vastuullisuustyössä on omat erityispiirteensä. Tuhannet koneet ja laitteet ovat lukuisten ihmisten käytössä eri olosuhteissa päivittäin. Ramirentillä on yhteensä noin 200 000 eri laitetta, jotka ovat noin 200 000 asiakkaan vuokrattavissa. Vastuullisuustyötämme leimaa myös se, että toimimme monessa maassa ja meillä on suuri määrä toimipisteitä, joissa palvelemme eri asiakastoimialoja.

Kiinnitämme erityistä huomiota muun muassa turvallisuuteen, ekotehokkuuteen, toimintamme laadun jatkuvaan parantamiseen ja asiakkaan liiketoiminnan ymmärtämiseen. Tässä raportissa käsittelemme näitä sekä muita olennaisuusmatriisin teemoja.

RAMIRENTIN OLENNAISUUSMATRIISI

Pystyakseli osoittaa, kuinka tärkeä teema on Ramirentin sidosryhmille, ja vaaka-akseli kuvastaa teeman tämänhetkistä tai mahdollista vaikutusta liiketoimintaamme. Sekä sidosryhmien että liiketoiminnan kannalta merkittävimmät teemat ovat oikeassa yläkulmassa. Kaikki matriisiin valitut teemat ovat kuitenkin vastuullisuustyössämme tärkeitä alueita.

MORE THAN MACHINES

Ramirent on siirtynyt yksittäisten laitteiden vuokrauksesta integroitujen konevuokraus-
ratkaisujen toimittajaksi. Asiakkaiden auttaminen oikean ratkaisun valinnassa edellyttää
Ramirentiltä sekä kokonaisvaltaista vuokrausratkaisujen asiantuntemusta että
sitoutumista asiakkaiden toiminnan syvälliseen ymmärtämiseen ja arvoa tuottavien
mahdollisuuksien etsimiseen.

ESIMERKKEJÄ VASTUULLISUUSTAVOITTEISTAMME VUONNA 2014

- Asiakaskokemuksen jatkuva parantaminen
- Työntekijöiden vaihtuvuus sopivalla tasolla

Ramirentin historia on tarina asiakaslähtöisestä kulttuurista, jossa yksittäiseen työntekijään luotetaan, ja jossa jokaisen työntekijän vastuulla on tunnistaa asiakkaiden tarpeita ja tarjota niihin ratkaisuja. Yksi liiketoimintamme strategisista painopistealueista on asettaa asiakas aina etusijalle. Teemme töitä ymmärtääksemme sekä asiakkaidemme että heidän asiakkaidensa liiketoimintaa ja tarpeita. Intohimonamme on kehittää ratkaisuja, jotka yksinkertaistavat asiakkaidemme liiketoimintaa, lisäävät sen tuottavuutta ja vapauttavat asiakkaamme keskittymään ydinliiketoimintaansa.

2 600 työntekijällämme 10 maassa on avainrooli parhaiden vuokrausratkaisujen löytämisessä asiakkaalle. Vuonna 2013 jatkoimme panostusta asiakaskokemuksen parantamiseen. Kehitimme työntekijöidemme asiakaspalvelutaitoja, laajensimme asiakasarvolupaustamme ja vahvistimme asiakaspalvelumalliamme eri asiakassegmenteillä. Tavoitteenamme on kehittyä asiantuntijayrityksenä ja hyödyn-tää entistä paremmin työntekijöidemme osaaminen ja kokemus. Näin voimme tarjota asiakkaillemme markkinoiden parhaat vuokrausratkaisut. Uskomme että yhdistelmä henkilökohtaista kokemusta ja tietoa sekä kyky ymmärtää asiakkaan tarpeet, tuottaa asiakkaillemme entistä enemmän arvoa.

RAMIRENT-TOIMINTAMALLI LISÄÄ YHTENÄISYYTTÄ

Jotta voimme tarjota asiakkaillemme parhaat ratkaisut, meidän on lisättävä synergioita konsernin sisällä. Tämä tarkoittaa yhtiön sisäisen tiedon jakamista yli maarajojen.

Viime vuosina yhtenäinen Ramirent-toimintamallimme on lisännyt sisäistä yhtenäisyyttä. Se yhtenäistää konsernin liiketoimintalogiikan operatiivisten työprosessien ja niitä tukevien toimintojen osalta. Toimintamalli otettiin käyttöön ensimmäisenä Norjassa vuonna 2013. Käyttöönotto jatkuu muissa Pohjoismaissa vuonna 2014. Myös muut maat ovat valmistautuneet toimintamallin käyttöönottoon.

Konserninlaajuinen HR-toiminto perustettiin vuonna 2013 tukemaan asiantuntemukseen ja osaamiseen perustuvaa organisaatiokulttuuria ja toimintojen yhtenäistämistä. HR-toimintoon kuuluu maakoh-

taisista henkilöstöpäälliköistä koostuva hallitus, joka jakaa edelleen tietoa ja parhaita käytäntöjä eri puolille yhtiötä HR-verkoston kautta. HR-, terveys- ja turvallisuusasioista vastaava Senior Vice President johtaa HR-toimintoa. Vuonna 2013 HR-toiminto keskittyi tiedon jakamiseen ja nykyisten käytäntöjen vertailuun. HR-toimintojen konsolidointi jatkuu vuonna 2014 yhteisten tavoitteiden asetannalla ja seurannalla sekä tunnistettujen parhaiden käytäntöjen ja yhteisten hankkeiden toimeenpanolla.

Vuoden aikana HR-johtoryhmä loi kaksi uutta politiikkaa: Rekrytointipolitiikka ja Perehdytyspolitiikka varmistavat, että rekrytointiprosessi on reilu ja tasavertainen kaikissa maissa ja toimipisteissä, ja että uusien työntekijöiden perehdytysprosessissa käsitellään kaikki tarvittavat aiheet. Perehdytyspolitiikassa korostetaan muun muassa Ramirentin eettisen ohjeistuksen tärkeyttä uusien työntekijöiden perehdytyksessä.

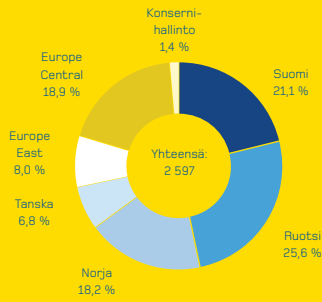
TYÖTYTYVÄISYYS PARANI SELKEÄSTI – RAMIRENTIN TULOKSET VIITERYHMÄN KESKIARVON YLÄPUOLELLA

Ramirentin vuosittaisella henkilöstökyselyllä kartoitetaan työntekijöiden mielipiteitä muun muassa organisaation ilmapiiriin, johtamiskäytäntöihin, työolosuhteisiin, työtyytyväisyyteen ja työnantajakuvaan liittyen. Vuoden 2013 työtyytyväisyyskysely toteutettiin pian raportointikauden päättymisen jälkeen tammikuussa 2014. Kyselyn nimi, Rami Ear, korostaa yksittäisen työntekijän kuuntelua.

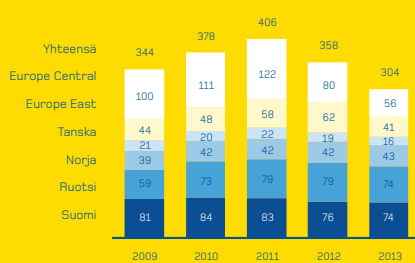
Konsernin vastausprosentti nousi 76 prosentista (2012) 78 prosenttiin. Tulokset paranivat kaikilla kyselyn indekseillä mitattuna ja ylittivät eurooppalaisen verrokkiryhmän keskiarvon (Europe general norm 2014). Engagement-indeksi kuvaa työntekijöiden sitoutumista, johtamista ja suorituskkyä, ja PeoplePower® -indeksi kertoo yleisestä työtyytyväisyydestä. Erityisesti työntekijöiden sitoutuminen on Ramirentissa verrokkiryhmän tasoa parempi.

Yhteenvetona voidaan todeta, että Ramirentin työntekijät ovat erittäin tyytyväisiä tiimihenkeen ja osallistumismahdollisuuksiinsa esimerkiksi päätöksenteossa. Lisäksi työntekijät ovat valmiita tekemään enemmän kuin mitä heiltä odotetaan. Johta-

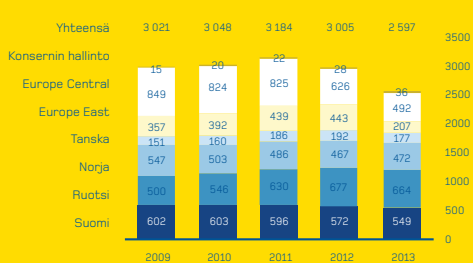
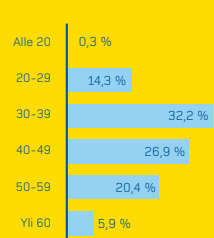
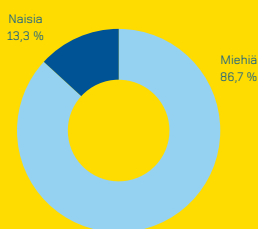
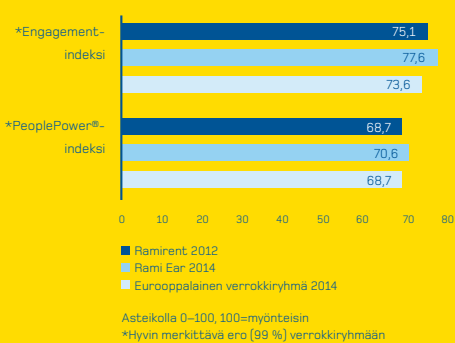
HENKILÖSTÖ VUODEN 2013 LOPUSSA

TOIMIPISTEET 2009–2013

HENKILÖSTÖ SEGMENTEITTÄIN 2009–2013

IKÄJAKAUMA
VUODEN 2013 LOPUSSASUKUPUOLIJAKAUMA
VUODEN 2013 LOPUSSARAMI EAR –HENKILÖSTÖKYSELYN TULOKSET
Vastausprosentti 78 (2012: 76)

HENKILÖSTÖLUVUT

	Konserni
Henkilöstö vuoden lopussa	2 646
Henkilöstö*	2 597
Vakituisia työntekijöitä	2 372
Määräaikaista työntekijöitä	204
Pitkäaikaisten poissaolojen lukumäärä	49
Ulkopuolinen työvoima	117

*Henkilöstö vuoden lopussa – pitkäaikaisten poissaolojen lukumäärä

miskäytäntöihin liittyen esimiestyö sai melko myönteistä palautetta, kun taas toimintatapaan ja -kulttuuriin liittyen esimerkiksi päätöksenteko ja turha byrokratia saivat kriittistä palautetta.

Työntekijöiltä kysyttiin myös rätälöityjä kysymyksiä strategiatyön onnistumiseen liittyen. Yli 90 prosenttia asiakas etusijalle -ajatteluun ja ratkaisumyyntiin liittyvistä vastauksista oli positiivisia.

KEHITIMME ASIAKASPALVELUA

Työntekijöiden osaamisen aktiivinen kehittäminen on toimintamme jatkuvan parantamisen edellytys. Vuosittaisissa kehityskeskusteluissa työntekijät ja esimiehet käyvät yhdessä läpi kehitystavoitteet.

Vuonna 2013 keskityimme kehittämään henkilöstömme asiakaspalvelu- ja myyntitaitoja. Suomessa Ramirentin työntekijät osallistuivat Asiakas etusijalle -asiakaspalveluverkkokoulutukseen. Kurssi käännetään Ramirentin toimintamaiden paikallisille kielille, ja kaikki työntekijät suorittavat sen vuoden 2014 aikana.

Ramirent Academy -koulutusohjelma toteutettiin ensimmäisen kerran keväällä 2013. Ensimmäinen koulutusmoduuli keskittyi hankintaan ja business controlling -toimintoon, toinen moduuli projektinhallintaan. Vuonna 2014 järjestetään lisää Ramirentin strategisia ydinalueita tukevia koulutuksia. Ramirent Academy hyödyntää oppimismetodia, jossa koulutuksessa saatavat opit otetaan käyttöön osallistujan päivittäiseen työhön liittyvässä projektissa. Vuosittaisen työntekijöille ja johdolle järjestettävän RamiDay-päivän teemana oli Asiakas etusijalle.

MUUTOKSIA RAMIRENTIN ORGANISAATIOSSA

Vuonna 2012 ja 2013 Ramirent sopeutti Europe Central -segmentin toimintoja vastatakseen markkinoiden aktiviteetin heikentymiseen. Vuonna 2013 luovuimme Unkarin-toiminnoistamme, jotka työllistivät 83 asentajaa 13 toimipisteessä. Maaliskuussa 2013 Ramirent ja Cramo perustivat yhteisyritys Fortrentin, joka toimii Venäjällä ja Ukrainassa. Fortrent työllistää 400 asentajaa 22 toimipisteessä. Fortrentin henkilöstölukuja ei raportoida vuonna 2013 Europe East segmentin lukujen yhteydessä. Tanskassa Ramirent järjesteli toimintojaan vuonna 2013 vähentääkseen kiinteitä kustannuksia ja tehostaakseen toimintaa. Kolme toimipistettä suljettiin. Suomessa luovuttiin muottiliiketoiminnasta. Lisäksi Ramirent ulkoisti telineprojekteissa työskentelevät 35 asentajaa Baronalle, sulki toimipisteitä ja vähensi jälleenmyyjien määrää.

Ramirent muutti konsernin johdon kokoonpanoa toukokuussa tavoitteenaan lisätä toiminnan tehokkuutta ja organisaation selkeyttä (lisää aiheesta Vuosikertomuksessa).

ESITTELYSSÄ

21

Työntekijöiden osaaminen

Osaavia naisia vuokrausbisneksessä MIRJA PAHKALAN URA RAMIRENTILLÄ

Konevuokrausliiketoimintaa on perinteisesti pidetty miesvaltaisena alana, ja myös Ramirent työllistää enemmän miehiä kuin naisia. Kaikilla työntekijöillä on kuitenkin yhtäläiset kehitysmahdollisuudet sukupuolesta riippumatta. Ramirent edistää aktiivisesti tasa-arvoisia mahdollisuuksia, ja kuhunkin työtehtävään valitaan paras osaaja.

Mirja Pahkala on koulutukseltaan maa- ja vesirakennusinsinööri. Hän aloitti työt Ramirentillä 1980-luvulla ja vastaa nykyisin Suomen kalustonhallinnasta ja logistiikasta. Kun Mirja aloitti uransa betonimuottien myynti-insinöörinä, alalla oli vain vähän naisia. "Sain usein kuulla miehiltä, että betonimuottien täytyy olla helppokäyttöisiä, jos naisetkin osaavat niitä käyttää", Mirja nauraa.

Vuosien varrella Mirja ja hänen tiiminsä ovat muun muassa perustaneet uuden asiakaspalveluorganisaation, keskitetyn logistiikkapalvelutoiminnon ja yhtenäiset huoltopalvelut sekä luoneet keskitetyn tiedonhallintajärjestelmän. Samalla he ovat uudistaneet yksikön roolia myynnin tukena.

"Olen saanut olla mukana Ramirentin matkalla pienestä suomalaisesta yrityksestä kansainväliseksi konevuokrausalan pörssiyhtiöksi", Mirja iloitsee.

TULEVAISUUDEN OSAAJAT TUTUSTUVAT RAMIRENTIIN

Ramirent osallistui Ruotsissa Tekniskpräng-ohjelmaan, jossa fysiikasta ja matematiikasta kiinnostuneet nuoret saavat mahdollisuuden kokea, mitä insinöörityö on käytännössä. Vuonna 2013 seitsemän opiskelijaa työskenteli Ramirentin toimipisteissä eri puolilla Ruotsia, kukin neljän kuukauden ajan.

Ohjelma pyrkii ehkäisemään Ruotsin tulevaa insinööripulaa rohkaisemalla nuoria valitsemaan tekniset opinnot. Ruotsin Tilastokeskuksen mukaan vuonna 2030 maassa on yli 50 000 insinöörin vaje suurten ikäluokkien jäädessä eläkkeelle lähivuosina. Ruotsin kuninkaallinen insinööritieteiden akatemia tukee ohjelmaa, johon osallistuu yli 100 yritystä.

TAVOITTEENA NOLLA TAPATURMAA

22

Omien työntekijöidemme ja kumppaniemme terveys ja turvallisuus on meille ensisijaisen tärkeää. Haluamme toimia konevuokraustoimialalla turvallisuuden suunnannäyttäjänä.

Ramirent pyrkii saavuttamaan toiminnassaan nollan tapaturman tason. Vuonna 2013 Ramirentin tapaturmataajuus (LTIF) oli 8,3. Luku oli selvästi pienempi kuin rakennusalan keskimääräinen taajuus Pohjoismaissa, 15,3 (2012). Poissaoloon johtaneita tapaturmia oli 41,0, joista puolet luokiteltiin merkittäviksi onnettomuuksiksi. Kuolemantapauksia ei sattunut vuonna 2013.

Haluamme tarjota asiakkaillemme, henkilöstöllemme sekä laite- ja palveluntarjoajillemme turvallisen työympäristön panostamalla turvallisuuskoulutuksiin ja onnettomuuksien ehkäisyyn. Laatutyömme tavoitteena on luoda yhtenäinen työskentelymalli koko yhtiöön ja vahvistaa sitä jatkuvasti.

Ramirentillä on kattava onnettomuuksia ehkäisevä järjestelmä, joka ulottuu projektin valmistelusta toteutukseen ja projektin lopetukseen. Prosessi kattaa riskien arvioinnin, vastuukysymykset sekä työntekijöidemme, kumppaniemme ja asiakkaiden henkilökunnan kouluttamisen. Näin varmistamme, että laitteita ja kemikaaleja käsitellään turvallisesti ja ympäristöystävällisesti.

”Ramirentin tapaturmataajuus (LTIF) alle pohjoismaisen rakennussektorin keskiarvon”

ESIMERKKEJÄ VASTUULLISUUSTAVOITTEISTAMME VUONNA 2014:

- Vähemmän onnettomuuksia kuin alalla keskimäärin
- Turvallisuuskierrosten ohjeistuksen yhdenmukaistaminen

TERVEYDEN JA TURVALLISUUDEN HALLINTA RAMIRENTISSÄ

Kussakin Ramirent-maassa on terveyden, turvallisuuden, ympäristön ja laadun vastuuhenkilö, joka valvoo ja kehittää oman henkilöstömme turvallisuutta. Vuonna 2013 nämä vastuuhenkilöt muodostivat terveys- ja turvallisuusverkoston jakamaan tietoa ja yhdenmukaistamaan turvallisuustyötä konsernin sisällä.

Pyrimme siihen, että turvallisuus on luonnollinen osa kaikkea toimintaamme koulutukset ja kokoukset mukaan lukien, aiheesta riippumatta. Kaikki työntekijät saavat turvallisuuskoulutusta omalla kielellään, ja heille myönnetään tarvittavat maakohtaiset turvallisuustodistukset. Henkilöstön turvallisuuskoulutus perustuu maakohtaisiin lakeihin ja määräyksiin sekä Ramirentin tiukkoihin standardeihin. Kaikki Ramirentin työntekijät kuuluvat myös työterveyshuollon piiriin. Sairauksista ja tapaturmista johtuvia poissaoloja vuotuisesta kokonaistyöajasta oli 5,3 prosenttia vuonna 2013.

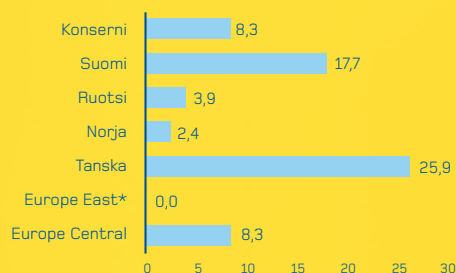
Valvomme ja auditoimme jatkuvasti toimipisteverkostoa. Auditoinneissa käsitellään myös terveyteen ja turvallisuuteen liittyviä kysymyksiä. Ramirentin tytäryhtiön Ramirent Baltic AS:n työterveys- ja työturvallisuusjärjestelmälle myönnettiin vuonna 2013 kansainvälinen OHSAS 18001 -sertifiointi (lisätietoja sivulla 33).

POIKKEAMIEN RAPORTOINTI UUDISTETTIIN

Otimme lokakuussa käyttöön uuden poikkeama- ja vahinkoilmoituslomakkeen, joka tukee turvallisuuden valvontaa ja tapaturmien ehkäisemistä Ramirentissä. Kaikki maat raportoivat lomakkeella sekä vahinkotapahtumat että läheltä piti -tilanteet, jotka olisivat voineet johtaa tapaturmaan. Lomakkeen neljä raportointiluokkaa ovat sairauslomaan johtaneet tapaturmat, tapaturmat jotka eivät vaatineet sairauslomaa, vaarallisista olosuhteista aiheutuneet vaaratilanteet sekä läheltä piti -tilanteet.

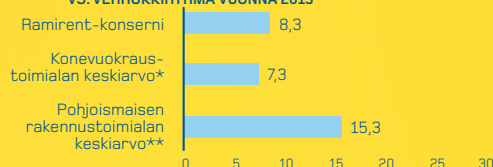
Kuka tahansa vaara- tai vahinkotapahtuman havaitseva työntekijä voi ilmoittaa siitä täyttämällä intranet-lomakkeen, joka lähettää tiedot automaattisesti vastuuhenkilölle ja paikalliselle terveys- ja

POISSAOLLOON JOHTANEIDEN TAPATURMIEN TAAJUUS¹⁾ (LTIF) VUONNA 2013

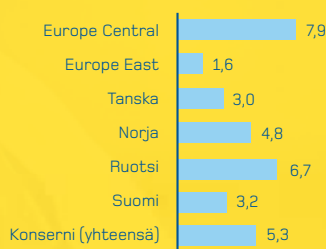
1) Poissaolloon johtaneet tapaturmat miljoonaa työtuntia kohti
* Poissaolloon johtaneiden tapaturmien taajuus Baltian maissa

POISSAOLLOON JOHTANEIDEN TAPATURMIEN TAAJUUS¹⁾ (LTIF)
VS. VERROKKIRYHMÄ VUONNA 2013

1) Poissaolloon johtaneet tapaturmat miljoonaa työtuntia kohti
* Verrokkiryhmän LTIF vuodelta 2012: Ashted Group, Speedy Hire Group ja Aggreko Group
** Verrokkiryhmän LTIF vuodelta 2012: YIT Group, Lemminkäinen Group, NCC Group, Destia Group, Veidekke Group, JM (Ruotsin toiminnot) ja SRV (Suomen toiminnot)

SAIRASPOISSAOLLOT 2013*

* Sairauksista ja tapaturmista johtuvia poissaoloja vuotuisesta kokonaistyöajasta

turvallisuuspäällikölle. Vastaavanlaisten tilanteiden toistuminen pyritään välttämään käynnistämällä ehkäisevät toimenpiteet.

Samanlainen järjestelmä on ollut jo aikaisemmin käytössä Norjassa, Suomessa ja Tanskassa. Lisäksi esimerkiksi Ruotsissa käytössä on järjestelmä, joka hälyttää, jos tiettyjä terveys-, turvallisuus-, ympäristö- tai laatutietoja ei ole raportoitu. Vuonna 2014 määritämme koko konsernille turvallisuuskierrosten perustason.

UUTTA TEKNOLOGIAA KEMIKAALIEN HALLINTAAN

Ruotsissa otettiin käyttöön uusi riskinarviointipalvelu ECO Archive, joka auttaa kartoittamaan, priorisoimaan ja minimoimaan kemikaalien aiheuttamat vaarat työpaikalla. Sen avulla on helppo hallita

ja ottaa käyttöön käyttöturvallisuustiedotteita, suorittaa kemikaalihakuja, luoda raportteja ja kirjata kemikaaleihin liittyviä ympäristökysymyksiä.

Palvelu perustuu QR-koodiin ja älypuhelimeen, jolla koodi skannataan ja muunnetaan tietoa sisältäväksi verkkosivuksi. Onnettomuustilanteessa työntekijä voi lukea koodin ja tarkistaa, mihin turvallisuustoi-
menpiteisiin on ryhdyttävä. Palvelu säästää aikaa-
vievää paperityötä, sillä työntekijät pääsevät käsiksi
kaikkiin tarvittaviin tietoihin paikan päällä.

VASTUUMME ASIAKAS- JA TUOTETURVALLISUUDESTA

Vuokrausyhtiönä Ramirentillä on erityinen vastuu asiakkaiden turvallisuudesta. Kaikissa koneissamme ja laitteissamme on CE-merkintä, joka kertoo tuotteiden täyttävän niitä koskevien direktiivien olennaiset terveyttä, turvallisuutta ja ympäristöä koskevat vaatimukset.

Vuokratessamme koneen tai laitteen vastuullamme on opastaa asiakasta sen turvallisessa käytössä. Ramirentilla on myös erityinen menettely asiakkaan palauttamille koneille ja laitteille. Käytössämme on yksityiskohtainen tarkistuslista, jonka avulla varmistetaan, että tuotteet ovat turvallisia käyttää palautuksen jälkeen. Huollamme kalustoa säännöllisesti valmistajan ohjeiden mukaisesti. Tuotteissa havaitut häiriöt korjataan joko itse tai ne toimitetaan tarvittaessa muuhun korjaamoon. Tiettyt vaativat laitteet ja koneet toimitetaan aina valmistajan tai maahan-
tuojan korjattaviksi.

Tutkimme kaikki asiakkaidemme ilmoitukset toimintahäiriöistä koneissa ja laitteissa.

TURVALLISUUSKOULUTUSTA ASIAKKAILLE

Koulutus on olennainen osa palvelutarjontaamme, ja tarjoamme asiakkaillemme jatkuvasti turvallisuus-
koulutusta. Esimerkiksi Pohjoismaissa tarjoamme asiakkaille nostinkoulutusta, jonka suorittaminen on edellytys nostimen käytölle. Koulutustarjonta vaihtelee maittain paikallisten tarpeiden mukaan. Suomessa Ramirent tekee yhteistyötä Rudus Oy:n kanssa Turvapuistossa, joka on suuri työturvallisuuden koulutuskeskus ja alallaan ainutlaatuinen Euroopassa. Puiston koulutusradan ja näyttelytilojen rakentamisessa on käytetty Ramirentin laitteita.

ESITTELYSSÄ

24

Hyvinvointi ja turvallisuus

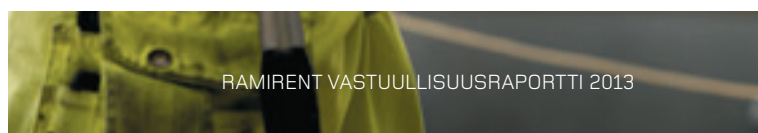
JAAMME TURVALLISUUS- JA ERGONOMIAOSAAMISTAMME

Haluamme varmistaa, että vuokralalustoamme käytetään oikein, ja asiakkaidemme työympäristö on turvallinen ja ergonominen. Palveluvalikoimamme kattaa sekä turvallisuus- että ergonomia-asioiden konsultointia.

Toimipisteissämme autamme asiakkaitamme valitsemaan heidän tarpeisiinsa sopivan koneen tai laitteen. Asiantuntijamme neuvovat asiakkaita tarvittaessa myös puhelimitse ja keskusteleval vaihtoehtoista asiakkaan toimistolla tai työmaalla. Turvallisuuskoulutusten lisäksi kerromme asiakkaillemme energiankulutuksesta, ergonomiaratkaisuista ja muista työympäristöä parantavista palveluista.

Ramirentin työntekijöiden osaaminen ja kokemus on keskeinen osa tarjontaamme, ja kehitämme jatkuvasti henkilöstöämme asiakastytyväisyyden varmistamiseksi.

Palvelutoiminta on vuokraukseen liittyvää palvelua, jota Ramirent tarjoaa asiakkaille osana vuokrausratkaisuja. Palveluita ovat esimerkiksi suunnittelu, liiketoiminnan tukipalvelut, työmaan tukipalvelut, tarvikemyynti, alennettu omavastuu, logistiikka ja koulutus. Näistä palveluista koostuvat Ramirentin palvelutoiminnan tuotot. Palvelutoiminnasta saatavat tuotot olivat vuonna 2013 198,0 miljoonaa euroa, 30,6 % Ramirentin liikevaihdosta.

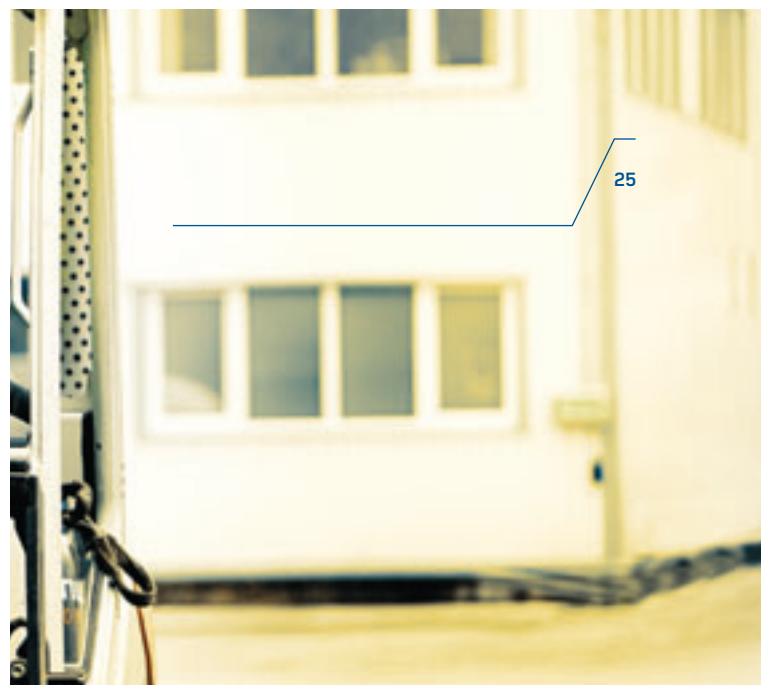

Asiakkaiden ja henkilöstön työturvallisuuden
puolesta
**RAMIRENTIN TRYGGARE BYGGARE -KAMPANJA
PALKITTIIN RUOTSISSA**

Pöly, värinä, melu, korkealla työskentely, sähköasennukset ja energiankäyttö sekä nostimien käyttö tekevät rakennustyömaasta yhden maailman onnettomuusalttiimmista työpaikoista. Ramirent haluaa tehdä työmaista turvallisempia.

Vuonna 2013 Rami Innovation Award -palkinto myönnettiin Ruotsin organisaatiolle Tryggare Byggare eli Turvallisempaa rakentamista -kampanjasta, joka lisäsi asiakkaiden ja henkilöstön tietoisuutta rakennustyömaan turvallisuudesta. Kampanja tavoitti tuhansia asiakkaita ja vahvisti Ramirent-brändiä turvallisuusnäkökulmasta.

Kampanjan myötä Ramirent lanseerasi digitaalisen Safety calculator -sovelluksen, joka auttaa käyttäjää tunnistamaan työmaan eri riskialueiden edellyttämät turvatoimenpiteet. Mobiilisovellusta voi kokeilla osoitteessa www.ramirent.com/saferconstruction.

25

RAMIRENT VASTUULLISUUSRAPORTTI 2013

**Turvallinen ratkaisu haastavaan rakennusprojektiin
OLKILUODON YDINVOIMALA**

Olkiluoto 3 -ydinvoimalan (OL3) rakentaminen alkoi vuonna 2005, ja sen ennakoitua valmistuvan vuonna 2017. Suomen länsirannikolle rakennettava uuden sukupolven OL3-vesipainereaktorihanke on Euroopan suurin ydinvoimalaitosinvestointi. Voimalan omistaa Teollisuuden Voima Oyj (TVO). Ramirent on tarjonnut ympärivuorokautista tukea työmaalla projektin alusta lähtien.

Ramirentin OL3:lle toimittamaan kokonaisratkaisun kuuluu rakennustelineitä yli 70 000 m²:n alueelle ja sääsuojia 8 000 m²:n alueelle. Lisäksi olemme toimittaneet työmaalle sähkö- ja lämmitysjärjestelmiä, torninostureita, haarukkatrukkeja ja muita rakennuskoneita. Työmaalla sijaitsevasta palvelupisteestämme saa lisäksi kuljetus- ja konsultointipalveluja.

“OL3-hanke on ollut hyvin vaativa. Ajan myötä Ramirentistä on tullut meille luottokumppani, joka ennakoi tarpeitamme ja ratkaisee haasteitamme. Ramirent on muun muassa huolehtinut rakennustelineiden turvallisuudesta ja tehnyt tarvittavia tarkastuksia, muutoksia ja parannuksia”, kertoo Frank Drewes, OL3:n rakennuksesta vastaavan Heitkamp-yhtiön ydinvoimaliiketoiminnan kaupallinen päällikkö.

YMPÄRISTÖYSTÄVÄLLISIÄ RATKAISUJA

26

Pyrimme minimoimaan toimintamme ympäristövaikutukset ja autamme myös asiakkaitamme vähentämään ympäristökuormitusta.

ESIMERKKEJÄ VASTUULLISUUSTAVOITTEISTAMME VUONNA 2014:

- Tuotetunjätteen määrän vähentäminen
- Logistiikan ja kuljetusten koordinoinnin parantaminen
- Haitallisimpien kemikaalien käytön vähentäminen/korvaaminen
- Ympäristöystävällisten koneiden ja laitteiden määrän lisääminen valikoimassamme

RAMIRENTIN TÄRKEIMMÄT YMPÄRISTÖVAIKUTUKSET

Laitteiden ja
koneiden hankinta

Korjaus ja
huolto

Kuljetus

Laitteiden ja
koneiden käyttö

Myynti/
Hävittäminen

Keskittyminen energiatehokkuuteen ja ympäristövaikutusten vähentämiseen tarkoittaa sekä ympäristöystävällisyyttä omissa toiminnoissamme että asiakkaidemme ja heidän asiakkaidensa ympäristökuormituksen vähentämistä vuokrausratkaisujen käytön yhteydessä.

Ramirentin tärkeimmät ympäristövaikutukset liittyvät vuokraamiemme koneiden ja laitteiden elinkaareen aina laitteiden ostohetkestä niiden hävittämiseen tai myyntiin muille toimijoille. Vähäpäästöisten laitteiden (esim. matalaenergiatilat ja hybridinostimet) hankinta, ympäristöystävällisten kemikaalien, öljyjen ja materiaalien käyttö korjauksen ja huollon yhteydessä sekä jätteen oikeanlainen käsittely vähentävät ympäristökuormitusta. Vähennämme ympäristövaikutuksiamme, muun muassa hiilidioksidipäästöjä, myös esimerkiksi optimoimalla vuokraukseen liittyviä kuljetuksia sekä käyttämällä biopolttoaineita ja sähköä vuokralaitteissamme aina kun mahdollista.

KONSERNINLAAJUISTEN KÄYTÄNTÖJEN HARMONISOINTI JA LÄHTÖTASON MÄÄRITTELY

Vuoden 2013 lopussa aloitimme ympäristövaikutustemme, esimerkiksi jätteen tuotannon ja energian käytön, nykytilanteen kartoituksen. Konserninlaajuinen Laatu- ja ympäristötoiminto ja -verkosto perustettiin tukemaan parhaiden käytäntöjen jakamista maiden välillä. Lisäksi tavoitteena on yhtenäistää toimintatapoja ja toteuttaa konserninlaajuisia hankkeita Ramirent-toimintatavan ohjaamana. Ramirent-maita tuetaan myös yhteisen laadunhallintajärjestelmän asteittaisessa käyttöönotossa. Järjestelmä otetaan käyttöön Ramirent-toimintatavan käyttöönoton yhteydessä.

Vuonna 2014 jatkamme ympäristöjohtamisen ja -raportointijärjestelmiemme kehittämistä ja yhdenmukaistamme konsernitason tavoitteita, tiedonkeruuta ja seuranta. Työmme painopistealueita ovat logistiikan ja kuljetusten optimointi, kemikaalien turvallinen ja tehokas käyttö sekä energian ja veden käytön tehokkuuden lisääminen. Pyrimme myös vähentämään jätteiden määrää, lisäämään jätteen hyötykäyttöä ja kiinnittämään huomiota vuokratilustomme elinkaareen.

ENERGIA TEHOKKAAT KONEET JA LAITTEET

Ramirentin energiatehokkaat ja vähäpäästöiset koneet ja laitteet vähentävät asiakkaidemme ympäristökuormitusta. Valikoimamme sisältää laitteita ja koneita, jotka käyttävät energialähteenään dieseliä ja sähköä. Lisäksi Ramirentin uudet, hiljaiset nostimet vähentävät meluhaittoja rakennustyömaiden läheisyydessä.

Toimitamme asiakkaillemme myös ympäristölle vähemmän haitallista öljyä ja kaasua. Esimerkiksi Ruotsissa tietyillä alueilla rakennustyömailla on käytettävä ympäristöystävällistä öljyä ja kaasua. Suomessa Neste Oil toimittaa Ramirentille ympäristöystävällistä pienmoottoribensiiniä, jota myymme edelleen asiakkaillemme vuokrauksen yhteydessä. Polttoaine ei sisällä rikkiä, minkä vuoksi sen haihtuvuus ja pakokaasupäästöt ovat alhaiset.

Tarjoamme myös energiatehokkaita tilaratkaisuja työmaille, toimistotiloiksi ja tilapäisiksi koulurakennuksiksi, kun lisätilaa tarvitaan yllättäen. Väliaikaiset toimitilat ovat yksi kasvualueistamme.

Optimoitu logistiikka ja tiivis toimipisteverkostomme vähentävät muun muassa kaluston kuljetuksesta aiheutuvia pakokaasupäästöjä. Tavoitteenamme on kuljettaa samalla mahdollisimman monta konetta ja laitetta lyhintä reittiä pitkin.

Kiinnitämme huomiota hiilidioksidipäästöihimme myös muutoin. Suomessa Ramirentin omistamien autojen hiilidioksidipäästöjen yläraja on 150 g/km. Pidämme kirjaa ajoneuvojen hiilidioksidipäästöistä ja vähennämme päästöjä ajokaluston uusimisen myötä ja käyttämällä vuokrattuja ajoneuvoja. Lisäksi Ramirentin kaikki uudet kuorma-autot Suomessa täyttävät EURO-5-standardin vaatimusten määrittelemät sallitut pakokaasupäästöraajat EU-jäsenmaissa myydyille uusille ajoneuvoille.

JÄTTEIDEN JA KEMIKAALIEN KÄSITTELY

Tavoitteenamme on parantaa kierrätyksen ja palvelupisteissämme tuotetun jätteen seurantaa. Esimerkiksi Suomessa jätehuolto keskitetään vuonna 2014 yhdelle palveluntoimittajalle, mikä helpottaa jätteen määrän ja kierrätyksen seurantaa. Patterien, jäteöljyn, suodattimien ja kemikaalien kaltaiset ongelmajätteet otetaan talteen ja käsitellään lakien ja määräysten mukaisesti.

Käytämme kemikaaleja esimerkiksi koneiden ja laitteiden ylläpidossa ja korjauksessa. Ramirentin henkilöstö seuraa kemikaalien käyttöä ja ylläpitää turvallisuutta koskevaa tietoa. Lisätietoa kemikaalien käytöstä sivulla 23.

JÄTTEENKÄSITTELY 2013

	KONSERNI ¹⁾	SUOMI ²⁾	RUOTSI ³⁾	TANSKA ⁴⁾
Jätteen kokonaismäärä (tonnia)	2 127	443	1 192	491
Kierrätetty jäte (tonnia)	628	99	361	169
Jätteen kokonaismäärästä kierrätettyä jätettä, %	30%	22%	30%	34%
Energiajäte (tonnia)	820	138	528	154
Jätteen kokonaismäärästä energiajätettä, %	39%	31%	44%	31%
Kaatoaikkajäte (tonnia)	430	151	172	107
Jätteen kokonaismäärästä kaatoaikkajätettä, %	20%	34%	14%	22%
Ongelmajäte (tonnia)	248	55	131	62
Jätteen kokonaismäärästä ongelmajätettä, %	12%	12%	11%	13%

¹⁾Ei sisällä Norjaa, Europe East ja Europe Central -segmenttejä

²⁾Jätteenkäsittelydata kerätty 50 %:sta Suomen toimipisteistä

³⁾Jätteenkäsittelydata kerätty 58 %:sta Ruotsin toimipisteistä

⁴⁾Jätteenkäsittelydata kerätty 100 %:sta Tanskan toimipisteistä

Eurot ja prosentit eivät pyöritysten takia täsmää 100%:iin tai kokonaismääriin.

ESITTELYSSÄ

Ympäristövaikutukset

Ympäristövalintoja

RAMIRENTIN ENSIMMÄINEN SÄHKÖAUTO KÄYTTÖÖN RUOTSISSA

Ramirent on sitoutunut lisäämään energiatehokkuutta osana strategisia vastuullisuustavoitteitaan. Kesäkuusta 2013 lähtien Ramirentin sähköasentajat Tukholmassa ovat ajaneet asiakkaiden luo sähköautolla.

Ruotsin pilottihankkeesta on saatu myönteisiä kokemuksia vuoden varrella. Sähköauton käytön kustannukset ovat diesel-autoa pienemmät, vaikka hankintakustannus onkin korkeampi: kilometrikohtaiset kustannukset ovat alle kymmenesosa diesel-auton kustannuksista.

”Asiakkaat ovat ottaneet autot lämpimästi vastaan. He ovat myös olleet vaikuttuneita rohkeudestamme investoida sähköautoihin”, kertoo sähköasentaja John Jernberg Ramirentistä.

Ladatun sähköauton kantomatka vaihtelee 12:sta 17:ään kilometriin ajotavasta riippuen. Yksivaiheisesta pistorasiasta auton lataaminen kestää noin 10 tuntia. Tukholmassa on kuitenkin paljon myös pikalatauspisteitä. Autossa on diesel-lämmittimeen kytketty 15-litrainen diesel-tankki, joka auttaa säästämään sähköä talvella. Dieseliä ei kuitenkaan käytetä polttoaineena ajamisessa.

Ekotehokkuutta ja tuottavuutta

RAMIRENT ECOSOLVE™ TEHOSTAA TYÖMAIDEN ENERGIANKÄYTTÖÄ

Rakennustyömaalla kuluu valtavasti energiaa – rakennusvaihe voi kat-
taa jopa 15 % rakennuksen koko elinkaaren aikana kuluttamasta ener-
giamäärästä. Ramirent EcoSolve™ -ratkaisu lisää rakennustyömaiden
energiatehokkuutta ja ympäristöystävällisyyttä.

Energiatehokkaita laitteita ja ratkaisuja hyödyntämällä voidaan vähen-
tää turhaa energiankulutusta ja tarpeettomia päästöjä sekä samalla
lisätä energiatehokkuutta. Myös koneiden ja laitteiden käyttötavalla on
merkittävä vaikutus energiatehokkuuteen.

Rakennustyömaan energiansäästötoimenpiteiden avulla voidaan pie-
nentää jopa:

- 45 % energiankulutusta
- 50 % hiilidioksidipäästöjä
- 50 % sähkölaskua

Vuonna 2013 Ramirent investoi uusiin akkukäyttöisiin saksilavoihin. Energiatehokkaita nostimia käytetään esimerkiksi vaativissa julkisivutöissä, logistiikkarakennustuen työmailla ja kauppakeskusrakentamisessa. Nostimet vähentävät asiakkaiden polttoainekustannuksia ja ympäristön meluhaittoja.

Tavoite: 20 % energiansäästö vuoteen 2020 mennessä RAMIRENT FINLAND SOLMI ILMASTOSITOUMUKSEN

Ramirent on liittynyt Helsingin kaupungin ja 30 suomalaisyrityksen Ilmastokumppanit-yhteistyöverkostoon. Vuoteen 2020 mennessä verkoston tavoitteena on vähentää energiankulutusta 20 % vuo-
den 2012 tasosta.

Ramirent Finland sitoutuu konkreettisiin tavoitteisiin:

- Lanseeraamme uusia väliaikaistilaratkaisuja, jotka kuluttavat 20 % vähemmän energiaa.
- Vähennämme omia hiilidioksidipäästöjämme. Yhtiön autojen sallittu CO₂-päästöraja laskee 170 grammasta 150 grammaan per kilometri.
- Järjestämme sisäiset palaverit virtuaalisesti aina kun mahdollista.

Ramirent aloitti yhteistyön ensimmäisen tuulivoima-asiakkaansa kanssa vuonna 2010. Vuonna 2013 olimme suurin tuulivoimateollisuudessa toimiva konevuokrausyhtiö Ruotsissa, Suomessa ja Tanskassa.

“Kokousmatkustus vähenee 5 000 kilometriä, mikä vastaa 850 kiloa hiilidioksidia.”

KESTÄVÄ, KANNATTAVA KASVU

30

Tuotamme suoraa ja epäsuoraa taloudellista arvoa sidosryhmillemme sekä yhteisöille, joissa toimimme. Jatkoimme vuonna 2013 kannattavan kasvun perustan vahvistamista. Liiketoimintamme riskitason tasapainottumisen ja toimintamme tehostumisen myötä voimme keskittyä jälleen kasvustrategiaan.

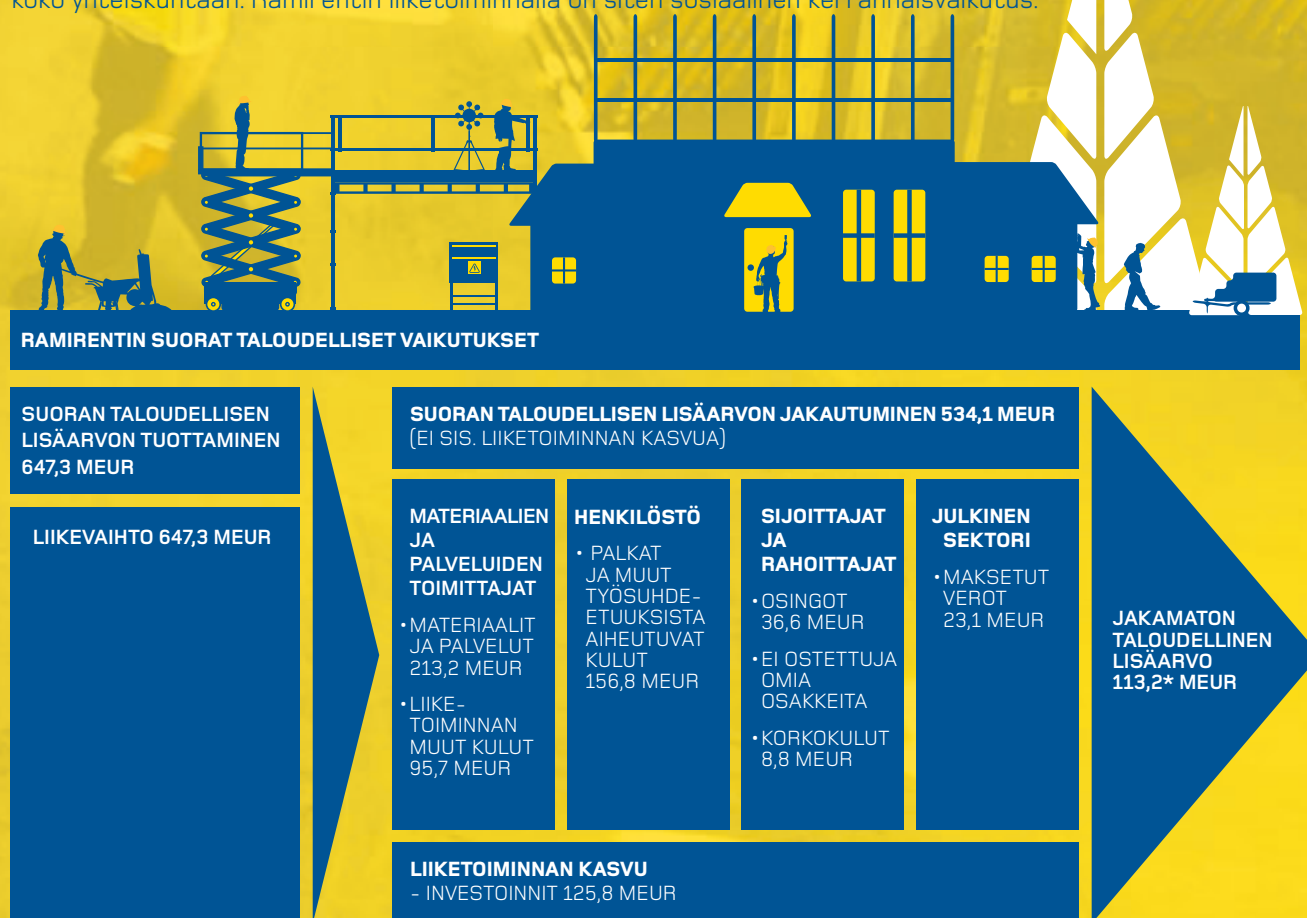
SUORAT TALOUDELLISET VAIKUTUKSET

Vankka taloudellinen asemamme varmistaa, että pystymme täyttämään sidosryhmiemme tarpeet, odotukset ja vaatimukset. Vuonna 2013 (vuoden 2012 luvut suluissa) liikevaihtomme oli 647,3 (714,1) miljoonaa euroa. Näiden tulojen avulla loimme taloudellista hyvinvointia laite- ja palveluntoimittajille, henkilöstölle, sijoittajille ja osakkeenomistajille sekä yhteiskunnalle laajemmin. Maksoimme 213,2 (237,2) miljoonaa euroa laite- ja palveluntoimittajillemme ja 156,8 (166,3) miljoonaa euroa työntekijöillemme. Ramirent maksoi osakkeenomistajille osinkoina 36,6 (30,1) miljoonaa euroa vuonna 2013. Korkokulut olivat 8,8 (8,0) miljoonaa euroa. Maksetut verot olivat yhteensä 23,1 (13,3) miljoonaa euroa. Suoran taloudellisen lisäarvon jakautuminen oli yhteensä 534,1 miljoonaa euroa.

EPÄSUORAT TALOUDELLISET VAIKUTUKSET

Suorien taloudellisten vaikutusten lisäksi liiketoiminnallamme on välillisiä taloudellisia vaikutuksia yhteisöissä, joissa toimimme. Tarjoamme asiakkaidemme käyttöön koneita ja laitteita joustavasti sen sijaan, että heidän tarvitsisi investoida omaan kalustoon.

Lisäksi maksamamme palkat vaikuttavat kulutukseen ja siten liiketoimintaan maissa, joissa toimimme. Yhteistyö laite- ja palveluntoimittajien kanssa luo yhteisiä uusia liiketoimintamahdollisuuksia ja kasvattaa kysyntää toimittajiemme toimitusketjussa. Verot, joita Ramirent ja työntekijämme maksavat, vaikuttavat koko yhteiskuntaan. Ramirentin liiketoiminnalla on siten sosiaalinen kerrannaisvaikutus.

*Laskenta: "Suoran taloudellisen lisäarvon tuottaminen" vähennettynä "Suoran taloudellisen lisäarvon jakautuminen". Liiketoiminnan kasvu ei ole mukana laskennassa.

VASTUULLISUUDEN JOHTAMINEN JA LAADUNHALLINTA

32

Vuonna 2013 panostimme erityisesti vastuullisuuden johtamisen ja laadunhallinnan yhtenäistämiseen.

Ramirentin terveys-, turvallisuus-, ympäristö- ja laatutyö perustuu vuosittaisille liiketoimintayksikkö-kohtaisille suunnitelmille. Keskeisiä vastuullisuustyön mittareita ovat esimerkiksi asiakkaiden ja työntekijöiden tyytyväisyys, tapaturmien määrä, energiankulutus ja kierrätettävän jätteen osuus. Vuonna 2013 keskityimme ohjaamaan ja yhtenäistämään Ramirentin vastuullisuuden johtamisen ja laadunhallinnan prosesseja.

Yhtiöön perustettiin konsernitason HR-johtoryhmä ja siihen nivoutuva terveys- ja turvallisuusverkosto sekä laatu- ja ympäristötoiminto ja vastuullisuusverkosto. Kuluneen vuoden aikana näiden sisäisten työryhmien päätehtävänä on ollut analysoida eri maiden nykyisiä vastuullisuus- ja laatutyön johtamiskäytäntöjä ja jakaa kerättyä tietoa yhtiön sisällä. Aloitimme myös konsernin käytäntöjen, prosessien ja vuodelle 2014 asetettavien tavoitteiden yhtenäistämisen.

Ramirent-konsernin johtoryhmä vastaa strategisista vastuullisuuslinjauksista ja määrittää yhtiön yhteiset vastuullisuustavoitteet. Myös Ramirentin hallitus seuraa aktiivisesti vastuullisuuteen liittyviä aiheita ja valvoo vastuullisuusraportoinnin jatkuvaa kehitystä. Linjajohto vastaa päivittäisistä vastuullisuuskysymyksistä, kuten työntekijöiden terveyteen ja turvallisuuteen liittyvistä aiheista.

LAATUTYÖMME ON JATKUVA

Valtaosalla Ramirentin toiminnoista on joko kansainvälisiin tai kansallisiin laatujärjestelmiin perustuva sertifiointi. Ramirentin keskeiset liiketoimintaprosessit, strategia, organisaatio, toiminta-alueet, IT-infrastruktuuri sekä yhteiset käsitteet ja määritelmät on määritelty RamiWay-toiminnanohjausjärjestelmässä. RamiWay otetaan käyttöön asteittain kaikissa toimintamaissa osana yhtenäistä Ramirent-toimintamallia. Vuoden 2013 lopussa toiminnanohjausjärjestelmä oli käytössä Norjassa. Vuonna 2014 useampi pohjoismaa siirtyy käyttämään yhtenäistä toiminnanohjausjärjestelmää.

RamiWay-toiminnanohjausjärjestelmä on valmiiksi auditoitu, ja sen on tarkoitus täyttää kaikki kansainvälisen sertifiointijärjestelmän standardit vuoden 2014 aikana. Toiminnanohjausjärjestelmän käyttöönotto tukee toimintamaitamme kansainvälisten laatu-, ympäristö- sekä työterveys- ja turvallisuussertifiointien saamisessa. Seuraavassa taulukossa on kuvattu Ramirentin nykyiset kansainväliset sertifiointit. Heinäkuussa 2013 Ramirentin tytäryhtiön Ramirent Baltic AS:n johtamisjärjestelmille myönnettiin seuraavat kansainväliset sertifiointit:

- ISO 9001 -laatujärjestelmä
- ISO 14001 -ympäristöjärjestelmä
- OHSAS 18001 -työterveys- ja työturvallisuusjärjestelmä

KANSAINVÄLISET LAATUSERTIFIOINNIT 2013

MAA	KANSAINVÄLINEN LAATUSERTIFIINTI
Baltia (Viro, Latvia)	ISO 9001:2008 ISO 14001:2004 OHSAS 18001:2007
Baltia (Liettua)	Ei ole, sertifioidaan vuonna 2014 (ISO 9001:2008, ISO 14001:2004, OHSAS 18001:2007)
Tšekin tasavalta	ISO 9001:2008
Tanska	Ei ole, sertifioidaan vuonna 2014 (ISO 9001:2008, ISO 14001:2004, OHSAS 18001:2007)
Suomi	ISO 9001:2008 ISO 14001:2004 OHSAS 18001:2007
Norja	Ei ole, sertifioidaan vuonna 2015 (ISO 9001:2008, ISO 14001:2004, OHSAS 18001:2007)
Puola	ISO 14001:2004 PN-N 18001:2004
Slovakia	ISO 14001: 2005 ISO 9001:2009
Ruotsi	ISO 9001:2008 ISO 14001:2004 Sertifioidaan vuonna 2015 OHSAS 18001:2007

Ramirent Baltic AS (Viro ja Latvia) on ensimmäinen kaikki kolme sertifiointia saanut konevuokraustoimialan yritys Baltiassa. Liettuan toiminnot auditoidaan ja sertifioidaan vuoden 2014 alussa. Tanska saa ISO 9001-, ISO 14001- ja OHSAS 18001 -sertifioinnit vuonna 2014 ja Norja vuonna 2015. Ruotsilla on jo ISO 9001- ja ISO 14001 -sertifiointit ja Ruosi saa OHSAS 18001 -sertifiointin vuonna 2015. Suomelle nämä kolme sertifiointia on jo myönnetty.

TÄRKEIMMÄT TOIMINTAOHJEET JA PERIAATTEET

Työmme Ramirentillä perustuu systemaattisiin toimintaohjeisiin ja periaatteisiin sekä niihin liittyviin johtamisjärjestelmiin.

- **EETTINEN SÄÄNNÖSTÖ:** Ramirent-konsernilla on yhteinen eettinen säännöstö, jossa käsitellään korruption vastaisia toimia, oikeutta työehtosopimusneuvotteluihin sekä nollatoleranssia lapsityövoimaa, pakotyötä ja syrjintää kohtaan. Se määrittää eettiset toimintaperiaatteet kaikille Ramirentin toiminta-alueille ja toiminnoille. Uudet työntekijät perehdytetään eettiseen säännöstöömme, ja säännöstöllä on tärkeä rooli jatkuvassa korruption ja lahjonnan vastaisessa työssämme.
- **VÄÄRINKÄYTÖSTEN ILMIAANTO:** Kaikki työntekijämme voivat tehdä ilmoituksen epäilyistä taloudellisista väärinkäytöksistä tai vilpillisestä toiminnasta nimettömänä tai omalla nimellään käyttämällä Ramirentin väärinkäytösten ilmiänto- eli whistleblowing-järjestelmää. Palvelu toimii kaikilla Ramirent-konsernissa käytössä olevilla kielillä. Epäillyt väärinkäytökset selvitetään viipymättä ja luottamuksellisesti, minkä jälkeen ryhdytään välittömiin toimenpiteisiin uusien väärinkäytösten estämiseksi. Eettisen säännöstön rikkomukset raportoidaan Ramirent-konsernin johdolle.
- **LAATUPOLITIikka:** Ramirentin toimialaosaamisen, asiakkaiden tarpeiden ymmärtäminen sekä laaja laite- ja palveluvalikoima auttavat meitä muodostamaan läheisiä ja kestäviä asiakassuheteita. Yrittäjähenkisyytemme ja uskomme jatkuvan kehittymiseen saavat meidät palvelemaan asiakkaitamme entistäkin paremmin. Ramirentin laatupolitiikka määrittelee, miten tämä näkemys heijastuu päivittäiseen työhömmme.
- **TYÖTERVEYS- JA TURVALLISUUS- SEKÄ YMPÄRISTÖPOLITIikka:** Panostamalla työterveyteen, turvallisuuteen ja ympäristöön liittyvään osaamiseen ja varotoimiin emme kehitä vain omaa liiketoimintaamme, vaan edistämme myös ympäristön ja sidosryhmiemme turvallisuutta. Työterveys- ja turvallisuus- sekä ympäristöpolitiikka määrittelee, miten tämä näkemys heijastuu päivittäiseen työhömmme.
- **RISKIENHALLINNAN PERIAATTEET:** Ramirentin hallitus hyväksyy riskienhallinnan periaatteet. Ramirentin riskienhallinnan päämääränä on tukea strategiaa ja tavoitteiden saavuttamista ennakoimalla ja hallitsemalla mahdollisia uhkia ja mahdollisuuksia. Riskien arviointi on osa vuosittaista strategiaprosessia. Riskejä ja niiden vaikutusta ja todennäköisyyttä arvioidaan suhteessa yhtiön strategisiin tavoitteisiin, joihin kuuluvat myös taloudelliset tavoitteet. Riskien arvioinnin yhteydessä laadittavassa toimintasuunnitelmassa määritetään seurattavat tunnusluvut sekä toimet, joihin riskien toteutuessa ryhdytään.
- **SISÄINEN VALVONTA:** Ramirentin sisäinen valvonta perustuu Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commissionin (COSO) määrittämään viitekehykseen ja koostuu viidestä pääalueesta: valvontaympäristö, riskien arviointi, valvontatoimenpiteet, tieto ja viestintä sekä seuranta.
- **HALLINNOINTI:** Ramirent noudattaa Arvo-paperimarkkinayhdistys ry:n Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodia (Corporate Governance) 2010, Suomen osakeyhtiölakia, muuta soveltuvaa lainsäädäntöä sekä Ramirentin yhtiöjärjestyksen määräyksiä. Lisätietoja on vuoden 2013 tilinpäätöksessä sekä osoitteessa www.ramirent.com.

RIIPPUMATON VARMENNUSRAPORTTI

KÄÄNNÖS ALKUPERÄISESTÄ ENGLANNINKIELISESTÄ RAPORTISTA

35

Ramirent Oy:n johdolle

Olemme Ramirent Oy:n (jäljempänä myös ”Yhtiö”) johdon pyynnöstä suorittaneet rajoitetun varmuuden antavan toimeksiannon, jonka kohteena ovat olleet taloudellisen, sosiaalisen ja ympäristövastuun numeeriset tiedot raportointikaudelta 1.1.–31.12.2013 Ramirent Oy:n Vastuullisuusraportissa 2013 (jäljempänä ”Vastuullisuusraportointi”).

JOHDON VASTUU

Ramirent Oy:n johto vastaa Vastuullisuusraportoinnin laatimisesta raportointikriteeristön eli Ramirent Oy:n raportointiohjeiden ja Global Reporting Initiativen laatiman yhteiskuntavastuun G4-raportointiohjeiston mukaisesti.

VARMENTAJAN VELVOLLISUUDET

Meidän velvollisuutenamme on esittää suorittamamme työn perusteella johtopäätös Vastuullisuusraportoinnista. Tämä varmennusraportti on laadittu toimeksiantomme ehtojen mukaisesti. Vastaamme työstämme, varmennusraportista ja esittämistämme johtopäätöksistä vain Ramirent Oy:lle, emme kolmansille osapuolille.

Tehtävänäimme ei ole ollut varmentaa Vastuullisuusraportoinnissa esitettyjä aikaisempia raportointikausia koskevia lukuja ja muita tietoja.

Olemme suorittaneet toimeksiannon kansainvälisen varmennustoimeksiantostandardin (ISAE) 3000 ”Muut varmennustoimeksiannot kuin menneitä kausia koskevaan taloudelliseen informaatioon kohdistuva tilintarkastus tai yleisluonteinen tarkastus” mukaisesti. ISAE 3000 -standardi edellyttää ammattieettisten periaatteiden noudattamista ja varmennustoimeksiannon suunnittelemista ja suorittamista siten, että saadaan rajoitettu varmuus siitä, ettei tietoomme ole tullut seikkoja, jotka antaisivat aiheen olettaa, ettei Vastuullisuusraportointia olisi kaikilta olennaisilta osiltaan laadittu raportointikriteeristön mukaisesti.

Rajoitetun varmuuden antavassa toimeksiannossa evidenssin hankkimistoimenpiteet ovat rajoitetumpia kuin

kohtuullisen varmuuden antavassa toimeksiannossa, minkä vuoksi siinä saadaan vähemmän varmuutta kuin kohtuullisen varmuuden antavassa toimeksiannossa. Varmennustoimeksiantoon kuuluu toimenpiteitä evidenssin hankkimiseksi Vastuullisuusraportointiin sisältyvistä luvuista ja siinä esitettävistä muista tiedoista. Toimenpiteiden valinta perustuu varmentajan harkintaan ja arvioihin riskeistä, että Vastuullisuusraportoinnissa on olennainen virheellisyys. Olemme toteuttaneet muun muassa seuraavat toimenpiteet:

- haastatelleet Yhtiön ylimmän johdon edustajia
- vierailleet Yhtiön kolmessa toimipaikassa Suomessa, Tanskassa ja Ruotsissa.
- haastatelleet Vastuullisuusraportoinnin sisältämien tietojen keruusta ja raportoinnista vastaavia henkilöitä konsernitasolla ja vierailumme kohteena olleissa toimipaikoissa
- arvioineet, miten konsernin työntekijät soveltavat Yhtiön raportointiohjeita ja menettelytapoja
- testanneet tietojen oikeellisuutta ja täydellisyyttä alkuperäisistä dokumenteista ja järjestelmistä otospohjaisesti
- testanneet tietojen yhdistelyä ja suorittaneet uudenlaskentaa otospohjaisesti.

JOHTOPÄÄTÖS

Tässä raportissa kuvaamamme työn perusteella tietoomme ei ole tullut seikkoja, jotka antaisivat aiheen olettaa, ettei Ramirent Oy:n Vastuullisuusraportointia olisi kaikilta olennaisilta osiltaan laadittu käytetyn raportointikriteeristön mukaisesti. Varmennusraporttiamme luettaessa on otettava huomioon vastuullisuustietojen tarkkuutta ja täydellisyyttä koskevat luontaiset rajoitteet.

Helsingissä 27. päivänä helmikuuta 2014

PricewaterhouseCoopers Oy

Sirpa Juutinen
Partner
Sustainability &
Climate Change

Maj-Lis Steiner
Director, KHT
Sustainability &
Climate Change

PERUSSISÄLTÖ		Sivunumero	Ulkoinen varmennus
STRATEGIA JA ANALYYSI			
G4-1	Ylimmän johdon edustajan lausunto	6-7	
ORGANISAATION PROFIILI			
G4-3	Organisaation nimi	takakansi	
G4-4	Tärkeimmät tavaramerkit, tuotteet ja palvelut	5	
G4-5	Organisaation pääkonttorin sijainti	takakansi	
G4-6	Niiden maiden nimet ja lukumäärä, joissa organisaatio toimii	3	
G4-7	Omistussuhteet ja juridinen muoto	Vuosikertomus, s. 66	
G4-8	Markkina-alueet	5, 14	
G4-9	Organisaation toiminnan laajuus	14, 20, Vuosikertomus, s. 8-9	
G4-10	Työsuhteiden tyypit ja työvoima	10	Kyllä, 35
G4-11	Työehtosopimusten piirissä olevat työntekijät	Tieto ei ole tällä hetkellä saatavilla.	
G4-12	Organisaation toimitusketju	14-15	
G4-13	Merkittävät muutokset organisaation koossa, rakenteessa, omistussuhteissa tai toimitusketjussa raportointijakson aikana	20	
G4-14	Varovaisuusperiaatteen soveltaminen	Vuosikertomus, s. 35-38, 68-61	
G4-15	Organisaation hyväksymät tai edistämät ulkopuolisten toimijoiden taloudelliset, sosiaaliset ja ympäristöperuskirjat, periaatteet tai aloitteet	29	
G4-16	Jäsenyydet järjestöissä ja edunvalvontaorganisaatioissa	14	
OLENNAISET TEEMAT JA KATTAVUUS			
G4-17	Tilinpäätöstietoihin sisältyvät yksiköt sekä raportin raja	3, Vuosikertomus, s. 114	
G4-18	Raportin sisällön määrittely ja raportointiperiaatteiden implementointi	3, 9, 16	
G4-19	Raportin sisällön määrittelyssä tunnistetut olennaiset teemat	16	
G4-20	Olennaisten teemojen raja	3	
G4-21	Olennaisten teemojen raja	18-29, Olennaisten teemojen rajausta ei raportoitu GRI:n mukaisesti.	
G4-22	Muutokset edellisten raporttien tietoihin	Ei muutoksia edellisten raporttien tietoihin.	
G4-23	Merkittävät muutokset edellisen raportin laajuuteen tai rajaukseen	Ei merkittäviä muutoksia edellisen raportin laajuuteen tai rajaukseen	
SIDOSRYHMÄVUOROVAIKUTUS			
G4-24	Sidosryhmät, jotka ovat vuorovaikutuksessa organisaation kanssa	14	
G4-25	Sidosryhmien tunnistaminen ja sidosryhmävuorovaikutuksen perusteet	11, 14	
G4-26	Organisaation lähestymistapa sidosryhmävuorovaikutukseen	9, 14	
G4-27	Sidosryhmävuorovaikutuksessa esiin nousseet teemat ja huolenaiheet sekä miten organisaatio on vastannut niihin	14, 19-21, 25, 28	
RAPORTIN KUVAUS			
G4-28	Raportointikausi	3	
G4-29	Edellisen raportin julkistamisajankohta	26. helmikuuta 2013	
G4-30	Raportointitiheys	3	
G4-31	Yhteystiedot raporttia koskevista kysymyksistä	takakansi	
G4-32	Valittu raportointivaihtoehto, valinnan mukainen GRI-indeksi ja viittaus ulkoiseen varmennuslausuntoon	3, 35	
G4-33	Organisaation periaatteet ja käytäntö raportin ulkopuoliseen varmennukseen	3, 35	
HALLINTOKÄYTÄNNÖT			
G4-34	Organisaation hallintorakenne ja valiokunnat, jotka ovat vastuussa taloudellisiin, ympäristö- ja sosiaalisiin vaikutuksiin liittyvästä päätöksenteosta	33-34, Vuosikertomus, s. 32-35	
TOIMINTATAPOJEN EETTISYYS			
G4-56	Organisaation arvot, periaatteet, standardit ja normit	4, 34	

ERITYISSISÄLTÖ					
Johtamiskäytännöt ja indikaattorit		Sivunumero	Raportoimatta jätetyt tiedot	Raportoimatta jättämisensyy	Ulkoinen varmennus
G4-DMA	Johtamiskäytännöt	8-11, 34			
KATEGORIA: TALOUDELLINEN VASTUU					
OLENNAINEN TEEMA: TALOUDELLINEN SUORITUSKYKY					
G4-EC1	Tuotettu ja jaettu suora taloudellinen arvo	31			Kyllä, 35
G4-EC2	Ilmastonmuutoksen taloudelliset seuraamukset ja muut riskit ja mahdollisuudet organisaation toiminnan kannalta	13	Taloudellisia seursamuksia ei raportoitu	Tieto ei ole tällä hetkellä saatavilla.	
G4-EC3	Organisaation eläkesitoumusten kattavuus	Vuosikertomus, s. 68-69, 101-102			
OLENNAINEN TEEMA: EPÄSUORAT TALOUDELLISET VAIKUTUKSET					
G4-EC8	Merkittävät epäsuorat taloudelliset vaikutukset, sisältäen vaikutusten laajuuden	15, 31	Vaikutusten merkitystä suhteessa vertailuryhmiin ja sidosryhmien prioriteetteihin ei ole raportoitu.	Tieto ei ole tällä hetkellä saatavilla.	
KATEGORIA: YMPÄRISTÖ					
OLENNAINEN TEEMA: PÄÄSTÖT JA JÄTTEET					
G4-EN23	Jätteen määrä tyypeittäin ja käsiteltävän mukaan	28			Kyllä, 35
KATEGORIA: SOSIAALINEN VASTUU					
ALAKATEGORIA: TYÖNTEKIJÄT JA TYÖOLOSUHTEET					
OLENNAINEN TEEMA: TYÖTERVEYS JA TURVALLISUUS					
G4-LA6	Tapaturmatyypit ja -taajuu, ammattitaudit, menetetyt työpäivät, poissaolot sekä työpaikalla sattuneet kuolemantapaukset toimialueittain ja sukupuolen mukaan	22-23	Tapaturmataajuutta ei ole raportoitu sukupuolen mukaan. Urakoitsijat eivät sisälly lukiin.	Tieto ei ole tällä hetkellä saatavilla.	Kyllä, 35
OLENNAINEN TEEMA: KOULUTUS					
G4-LA10	Osaamisen kehittämisohjelmat ja elinikäisen oppimisen ohjelmat, jotka tukevat työnsaantia ja auttavat työntekijöitä työsuhteen päätyttyä	20	Työsuhteen päättymiseen liittyviä ohjelmia ei ole raportoitu.	Tieto ei ole tällä hetkellä saatavilla.	
OLENNAINEN TEEMA: MONIMUOTOISUUS JA TASAVERTAISET MAHDOLLIUUDET					
G4-LA12	Hallintoelinten kokoonpano ja niihin kuuluvien työntekijöiden osuus sukupuolen, iän, vähemmistöryhmien ja muiden monimuotoisuuteen liittyvien indikaattoreiden mukaan	20, Vuosikertomus, s. 32-35	Vähemmistöryhmien osuutta työntekijäryhmistä ei ole raportoitu.	Tieto ei ole tällä hetkellä saatavilla.	Kyllä, 35

◀ GRI-INDEKSI

TÄMÄ RAPORTTI SISÄLTÄÄ GRI-RAPORTOINTIOHJEISTON PERUSSISÄLLÖN.

MORE THAN MACHINES